

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

JULNUMMER

1995

LAMM MARK

Khasana-preparaten som julklapp!

Att köpa "Khasana" till present eller för eget behov har redan blivit till en kär vana. Men vad kan bli till en vana? Jo, endast det, som verkligen är något och som tillfredsställer människans behov och smak.

"Khasana"-artiklarna uppfylla helt dessa villkor. Redan antikens kulturfolk lärde, att endast genom rationell kroppsvård kunde ungdomlig skönhet och hälsa uppnås och bibehållas.

Bland "Khasana"-preparaten finner en var allt, som motsvarar ens behov eller önsknings, då det gäller att vårda kroppen, från foten till hjässan.

"Khasana"-preparaten, ehuru dagliga nödvändighetsartiklar, äro genom sin enastående sammansättning och parfymering att hänföra till lyxartiklarna. De uppfylla de högst ställda fordringar.

Khasana

Parfym	från Kr. 3.- till 16.-	Brillantin.....	från Kr. 1.25 till 3.-
Fickpuder.....	från Kr. -.75 till 6.-	Hudcrème	Kr. 1.25, 3.-
Tvål	Kr. 2.-	Puder.....	från Kr. -.75 till 3.-
Härvatten	från Kr. 3.50 till 6.50	Talkpuder.....	Kr. 1.50
Toilettvatten	Kr. 5.-, 10.-	Badsalt.....	från Kr. 3.- till 9.50

NYHETER:

Khasana-Shampoo	Khasana-Superb
En hylsa för två shamponeringar Kr. -.35	det diskreta färgstiftet Kr. 1.50
Sex hylsor i elegant presentförpackning Kr. 2.-	Khasana-Eau de Cologne
Khasana-Crème i mindre tuber Kr. -.75	i förtjusande små flaskor . . Kr. 2.-, 3.50

Eleganta presentkartonager Kr. 3.50, 6.-

Stark parfymerad Khasana-Fickalmanacka bibehåller doften oförsvagad.
Fås mot insändande av 25 öre.

DR. M. ALBERSHEIM / FRANKFURT A. M.
FABRIK FÖR FINARE PARFYMER
Grundad 1892

Representant för Sverige:
John Lindholm, Stockholm, Regeringsgatan 27-29
Tel. 5556, N. 5584

Journé

JULNUMMER
1925

INNEHÅLL

Snökväll, dikt av Bertel Gripenberg. — Överstin-
nan av Selma Lagerlöf. Ett kapitel ur hennes nya
bok. — Nordisk vinter, dikt av Ebba von Seth. —
Julbordet i andra länder av Qu'el. — Mitt barn-
domshem med skildringar av Julia Svedelius, Hil-
dur Dixelius-Brettner, Einar Smith, Ann Margret
Holmgren, Lydia Wahlström och Einar Nerman. —
Familjen gör en matta av Kar de Mumma. — Var-
ningsbrevet, novell av Alma Söderhjelm. — Ama-
törfotografernas skörd, ett bildgalleri från Iduns
amatörfotografitävlan, sommaren 1925. — Järnhol-
maren, berättelse av Hasse Z. — Poeten och fiska-
ren, dikt av Prins Wilhelm. — Den kloka Elsa,
berättelse av Anna Lenah Elgström. — Vad har hänt
1925? En revy i bilder av Ossian Elgström. —
Arkefiendens omvändelse av Elin Wägner.

Illustrationer av Ossian Elgström, Gustaf Lannmark,
Gunnar Widholm, Birgitta Lilliehöök, Göta Hell-
ström och John Dunge.

SNÖKVÄLL.

*Det skymmer en tigande snöfallskväll
över ruvande skogar och tysta tjäll,
över sovande, gråa byar.
Det snöar ur skymmande skyar.*

*De viska om kraft som i förtid brast,
om livets förlorade tärningskast,
om bojar som ingen kan bryta,
om tårar som fåfängt flyta.*

*Nu har sommaren gått, nu har hösten flytt
och vintern kommer så vit på nytt
och fallande flingor dala
och röster i mörkningen tala.*

*De viska vid dalande flingors fall
om ålderns afton som kommer kall,
de viska om krafter som sina,
de viska om kval och pina.*

*De viska, de viska om allt som gått,
de viska om allt som vi ej förmått,
om liv som i fåvitsko leves,
om drömmar som drömdes förgäves.*

*De viska om slocknandets ljuva ro
i skogar där tystnad och mörker bo,
där striden är slut, och stilla
vi vila från kamp och villa.*

*Fall, snö, fall, snö, över mo och myr
över livet och alla dess äventyr,
över sår som bränna och svida
över alla som tröttnat att lida!*

Arvid Elfrid Paulberg.

G. JANMART

ÖVERSTINNAN

Av SELMA LAGERLÖF.

EN GANG I TIDEN FANNS DET I Karlstad en överstinna, som hette Beata Ekenstedt.

Hon var en Löwensköld ifrån Hedeby och alltså född friherrinna, och hon var så fin, och hon var så trevlig, och hon var så bildad, och hon kunde skriva vers, som voro likaså roliga som fru Lenngrens.

Hon var liten till växten, men hon hade en god hållning såsom alla Löwensköldar och ett intressant ansikte. Hon sade vackra och intressanta saker till alla, som hon råkade. Det var någonting romantiskt över henne, och de, som en gång hade sett henne, kunde aldrig glömma henne.

Hon klädde sig utsökt, och hon var alltid utmärkt väl kammad, och vart hon kom, så var det alltid hon, som hade den vackraste broschen och det smakfullaste armbandet och den mest gnistrande juvelringen. Hon hade också de minsta fötter, som en människa kunde ha, och antingen det var modernt eller inte, så gick hon alltid i små högklackade skor, som voro klädda med guldbrokad.

Hon bodde i det finaste huset i Karlstad, och det låg inte inne i husgyttret vid de trånga gatorna, utan vid Klarälvsstranden, så att överstinnan från sitt lilla kabinett kunde se ner i älvvattnet. Hon brukade berätta, att en natt, när det låg ett klart månsken över älven, hade hon sett näcken sitta och spela på guldkarpa alldeles under hennes fötter. Och det var ingen, som tvivlade på att hon hade sett rätt. Varför skulle inte näcken vilja ge en serenad för överstinnan Ekenstedt, han som så mången annan?

Alla förnäma resande, som kommo till Karlstad, brukade gå till överstinnan på

uppvaktning. De blevo genast ofantligt förtjusta i henne och tyckte, att det var hårt, att hon skulle sitta begravnen i en småstad. Man sade att biskop Tegnér hade skrivit en dikt till henne och att kronprinsen hade sagt, att hon hade en charme som en fransyska. Och till och med general von Essen och andra, som hade varit med på Gustav III:s tid, måste medge, att sådana middagar, som de blevo bjudna på hos överstinnan Ekenstedt, hade de aldrig fått maken till, varken i fråga om maten eller serveringen eller konversationen.

Överstinnan hade ett par döttrar, Eva och Jaquette. De voro täcka och vänliga flickor, och de skulle ha blivit beundrade och omtyckta, varhelst i världen de hade kommit att bo, men i Karlstad var det ingen, som så mycket som såg åt dem. Där blevo de alldeles överglänsta av modern. Om de kommo på en bal, så tävlade ungherrarna om att få dansa med överstinnan, men Eva och Jaquette, de fingo sitta och klä väggarna. Och som förut är sagt, så var det inte bara näcken, som gav serenader utanför det Ekenstedtska huset, men aldrig var det någon, som sjöng under döttrarnas fönster, utan endast under överstinnans. Unga poeter kunde sitta och dikta vers till B. E., men ingen enda var det, som satte ihop några strofer till E. E. eller J. E. De, som ville vara elaka, påstodo, att när det en gång hände, att en underlöjtnant friade till lilla Eva Ekenstedt, så fick han korgen, därför att överstinnan tyckte, att han hade dålig smak.

Överstinnan hade också en överste, en präktig och bra karl, som skulle ha blivit högt uppskattad, vart han hade kommit,

bara inte i Karlstad. I Karlstad, där jämförde man översten med överstinnan, och när man såg honom vid sidan av hustrun, som var så lysande och så ovanlig och så rik på infall och så spelande livlig, så tyckte man, att han såg ut som en bondpatron. De, som voro gäster i hans hus, de brydde sig knappast om att höra på vad han sade, det var, som om de alls inte skulle ha sett honom. Det var inte tal om att överstinnan skulle ha tillåtit alla dessa, som svärmade omkring henne, det minsta otillbörliga närmande, det fanns ingenting att anmärka på hennes vandel, men att dra fram mannen ur hans skymundan, det tänkte hon aldrig på. Hon tyckte nog, att det passade honom bäst att få vara litet obemärkt.

Men denna charmanta överstinna, denna firade överstinna, hon hade inte bara en man och två döttrar, utan hon hade också en son. Och den sonen älskade hon, honom beundrade hon, honom drog hon fram i ljuset vid alla möjliga tillfällen. Honom gick det inte an att försumma eller förbise för dem, som voro gäster i det Ekenstedtska huset, ifall man ville göra sig förhoppning om att bli bjuden dit än en gång. Men det skall inte heller förnekas, att överstinnan hade skäl att vara stolt över sonen. Han var både begåvad och hade ett älskligt sätt och ett tilldragande yttre. Han var varken oförsämd eller påflugnen som andra bortskämda barn. Han skolkade inte från skolan, och han gjorde aldrig några fuffens för lärarna. Han var mera romantiskt anlagd än systrarna. Innan han var åtta år fyllda, kunde han sätta ihop riktigt nätta vers. Han kunde komma och berätta för modern, att han hade hört

näcken spela och sett älvorna dansa på Voxnäsängarna. Han hade fina drag och stora, mörka ögon, och han var sin mors rätta barn i alla hänseenden.

Fastän han intog hela platsen i överstinnans hjärta, så kunde man inte precis säga, att hon var en svag mor. Atminstone fick då Karl-Artur Ekenstedt lära sig att arbeta. Hon satte honom högre än alla andra skapade varelser, men just därför gick det inte an för honom att komma hem från gymnasiet med annat än de bästa betyg, som stodo att få. Och det lade alla märke till, att så länge som Karl-Artur gick i en klass, så bjöd aldrig överstinnan till sig någon av de lärare, som läste med honom. Nej, det skulle inte kunna sägas, att Karl-Artur fick vackra betyg, därför att han var son till överstinnan Ekenstedt, som gav så fina middagar. Se, det var stil på överstinnan.

På sitt avgångsbetyg från Karlstads gymnasium hade Karl-Artur laudatur, alldeles som Erik Gustav Geijer på sin tid. Och att ta studentexamen i Uppsala, det var bara en lek för honom liksom för Geijer. Överstinnan hade ju sett den lilla tjocka professor Geijer många gånger och haft honom som bordskavaljer, och visst var han begåvad och märkvärdig, men inte kunde hon låta bli att tycka, att Karl-Artur hade likaså gott huvud, och nog borde han också en gång kunna bli en berömd professor och bringa det så vitt, att kronprins Oscar och landshövding Järta och överstinnan Silverstolpe och alla de andra berömdheterna i Uppsala skulle komma att lyssna till hans föreläsningar.

Höstterminen 1826 kom Karl-Artur till Uppsala. Och hela den terminen, liksom sedan under alla de år, som han vistades vid universitetet, skrev han hem en gång i veckan. Men intet enda av breven blev förstört, utan överstinnan tog vara på dem. Hon läste om dem själv gång på gång, och på de vanliga söndagsmiddagarna, då släkten kom tillsammans, brukade hon läsa upp det sist anlända brevet. Det kunde hon gott göra. Detta var brev, som hon hade orsak att vara stolt över.

Överstinnan hade en liten misstanke, att släktingarna väntade, att Karl-Artur skulle bli mindre exemplarisk, då han kom ut på egen hand. Därför var det en seger att kunna läsa upp för dem hur Karl-Artur hyrde billiga, möblerade rum, och hur han köpte smör och ost på torget för att kunna leva på hemskaffning, och hur han steg upp klockan fem var morgon,

och hur han arbetade tolv timmar dagligen. Och alla de vördnadsfulla ordalag sedan, som han nyttjade i breven, och alla de uttryck av beundran, som han ägnade sin mor! Överstinnan tog inte något betalt för att hon fick sitta och läsa upp för domprosten Sjöborg, som var gift med en Ekenstedt, och för rådmann Ekenstedt, som var hennes mans farbror, och för kusinerna Stake, som bodde vid torget i stora hörnhuset, att Karl-Artur, som nu var ute i världen, alltjämt ansåg, att hans mor hade kunnat bli en diktarinna av stor rang, om hon inte hade hållit det för sin plikt att bara leva för man och barn. Nej, hon tog inte något betalt för detta, hon gjorde det gärna gratis. Så van, som hon var vid all möjlig hyllning,

ning av den store nyromantiske poeten Atterbom, så kunde han utbreda sig så ofantligt intressant över filosofi och poesi. Och när ett sådant brev hade kommit, så kunde överstinnan sitta och drömma om all den storhet, som Karl-Artur skulle nå upp till. Hon kunde inte tänka sig annat, än att han skulle komma att gå om professor Geijer i ryktbarhet. Han skulle kanske bli en lika stor man som Karl von Linné. Varför skulle han inte kunna bli lika världsberömd? Eller varför skulle han inte kunna bli en stor skald? Varför skulle han inte kunna bli en annan Tegnér? Ack, ack, det är ingen, som kan få njuta en sådan undfägnad som den, som gör sig kalas i tankarna.

Var jul- och var sommarferie kom Karl-Artur hem till Karlstad, och för varje gång hon på nytt såg honom, tyckte överstinnan att han hade blivit manligare och vackrare. Men annars var han inte på minsta sätt förändrad. Han visade sig lika tillbedjande mot henne, lika vördnadsfull mot fadern, lika skämtsam och lekfull mot systrarna.

Ibland kunde överstinnan bli litet otålig, därför att han låg stilla i Uppsala och läste år efter år, utan att det egentligen hände något. Men alla människor förklarade för henne, att eftersom Karl-Artur skulle ta stora kandidatexamen, så måste det kräva sin rundliga tid, innan han blev färdig. Hon fick lov att tänka på vad det ville säga att avlägga examen och ha betyg i alla de ämnen, som lästes vid universitetet, både i astronomi och hebreiska och geometri. Det kunde inte gå av för mindre. Överstinnan

tyckte, att det var en grym examen, och det gav man henne rätt i, men den kunde ju inte ändras heller bara för Karl-Arturs skull.

Långt fram på hösten 1829, när Karl-Artur höll på med sin sjunde termin i Uppsala, skrev han hem till överstinnans stora glädje, att han hade anmält sig till att avlägga prov i latinsk skrivning. Det var ju inte något särskilt svårt prov, skrev han, men det var viktigt, därför att man måste vara godkänd i latinsk skrivning, innan man fick komma upp i den riktiga examen.

Karl-Artur gjorde alls inte något väsen av den skrivningen. Han bara sade, att det skulle bli skönt att ha den undanstökad. Han hade ju aldrig haft något otalt med latinet som en del annat gott folk, så att han tyckte sig ha goda grunder att hoppas, att allt skulle gå bra.

Karl-Artur tog emot henne med sträng uppsyn.

kunde hon inte läsa upp dessa ord utan att få ögonen fulla av tårar.

Men den största triumfen bereddes överstinnan fram emot julen, då Karl-Artur skrev, att han inte hade gjort slut på alla de pengar, som fadern hade skickat med honom, då han gav sig av till Uppsala, utan att han skulle ha ungefär halva summan med sig tillbaka. Då blevo både domprosten och rådmannen ganska häpna, och den längste av kusinerna Stake svor på att något sådant hade aldrig förr hänt och skulle säkert aldrig mer komma att hända. Hela släkten var överens om att Karl-Artur var ett under.

Visst kändes det tomt för överstinnan, att Karl-Artur skulle ligga vid akademien största delen av året, men hon hade ju en så stor glädje av breven, att hon knappast kunde önska, att det skulle vara annorlunda. När han hade varit på en föreläs-

Han nämnde i samma brev, att nu var det sista gången för denna termin, som han skrev till sina ömma föräldrar. Så snart han hade fått veta hur provet hade utfallit, ämnade han bege sig på hemvägen. Och den sista november trodde han bestämt att han skulle få trycka föräldrar och systrar i sin famn.

Nej, Karl-Artur hade inte alls gjort någon affär av det latinska provet, och det var han glad åt efteråt, ty det gick inte bättre, än att han blev kuggad. Uppsalaprofessorerna tilläto sig att kugga honom, fastän han hade haft laudatur i alla ämnen, då han från Karlstads gymnasium sändes till universitetet.

Han blev mer häpen och överraskad än egentligen förödmjukad. Han kunde inte finna annat, än att hans sätt att behandla latinets mycket väl lät försvara sig. Visst var det förargligt att komma hem som en besegrad, men han trodde nog, att föräldrarna, eller åtminstone modern, skulle förstå, att det måste bero på något slags kitslighet. Professorerna i Uppsala ville kanske visa, att de hade större fordringar än lektorerna i Karlstad, eller också hade de kanske funnit, att det vittnade om alltför stor självsäkerhet, att han inte hade deltagit i några kollegier.

Det var flera dagars resa mellan Uppsala och Karlstad, och man kan säga, att han hade glömt hela missödet, då han körde in genom östra tullen i skymningsstunden den trettonde november. Han var nöjd med sig själv, därför att han hade kommit precis på dagen, som han hade skrivit. Han satt och tänkte på att nu stod nog modern i salongsfönstret och spejade efter honom och att systrarna säkert höllo på med att duka kaffebordet.

Han körde igenom hela staden och var i samma goda humör, ända tills han kom ut ur de trånga och krokiga gatorna och såg västra älvgrönen och Ekenstedtska huset alldeles på strandbrädden. Vad i all världen stod här på? Hela huset var upplyst, det låg och strålade som en kyrka på en julmorgon. Och slädar, som voro fulla av pälsklädda människor, ilade förbi honom, och alla tycktes ämna sig just till hans hem.

»De måtte ha storkalass hemma», tänkte han, och han tyckte, att det var litet besvärligt. Han var ju trött efter resan, och nu skulle han inte få vila ut, utan bli tvungen att byta kläder och hålla gästerna sällskap ända till midnatt.

Men så med ens blev han orolig.

»Bara inte mamma har gått och ställt till med kalas för att fira den latinska skrivningen!»

Han bad skjutsbonden, att han skulle köra till köksingången, och steg av där för att inte behöva råka samman med gästerna.

Ett par minuter senare blev överstinnan efterskickad. Hon skulle bekväma sig ut i hushållerskans rum för att tala med Karl-Artur, som just hade kommit hem.

Överstinnan hade varit i stor oro för att Karl-Artur inte skulle hinna fram i tid till middagen. Hon blev överlycklig, då hon hörde, att han var kommen, och skyndade sig ut till honom.

Men Karl-Artur tog emot henne med sträng uppsyn. Han såg inte, att hon sträckte armarna emot honom. Ja, han gjorde ingen min av att hälsa på henne.

»Vad är det mamma har ställt till?» sade han. »Varför är hela staden hitbjuden just i dag?»

Det var inte tal om ömma föräldrar den här gången. Han visade inte den minsta glädje att se henne.

»Men jag tyckte, att vi skulle ha det litet högtidligt», sade överstinnan. »Nu, när du har gått igenom denna förskräckliga skrivningen.»

»Mamma tog förstås aldrig med i beräkningen, att jag kunde bli kuggad», sade Karl-Artur. »Men så förhåller det sig i alla fall.»

Då stod överstinnan där handfallen.

Se, den tanken hade ju aldrig, aldrig kunnat stiga upp i hennes hjärna, att Karl Artur skulle låta kugga sig.

»Ja, det har ju inte någon betydelse i och för sig», sade Karl-Artur. »Men nu ska hela staden få veta det. Mamma har väl bjudit hit alla dessa människor för att fira mina triumfer.»

Överstinnan stod där alltjämt lika handfallen.

Se, hon visste ju hur det var med Karlstadsborna. De tyckte nog, att flit och sparsamhet voro utmärkta ting hos en student, men det var inte nog för dem. De väntade på prisbelöningar i Svenska akademien och på disputationer, som voro så lysande, att alla de gamla professorerna bleknade under skägget. De väntade på genialiska improvisationer vid nationsfesterna och inbjudningar till de litterära kretsarna, till professor Geijers eller landshövding von Krämers eller överstinnan Silverstolpe.

Sådan förstodo de sig på, men i Karl-Arturs hittillsvarande karriär hade det inte funnits något av detta lysande och utmärkta, som visade, att han var en framstående begåvning. Överstinnan visste,

Nordisk vinter.

*Snö och sol och vinterskog,
solglans över skaren,
som var hård och bar en;
över fälten nordan drog.
Blåvit skymning så till sist,
allt i stilla väntan,
rimfrost över varje kvist,
harspår över gläntan.*

*Vandrarn ser två slädspår gå,
Vet ej var de sluta.
Sist skall väl den trötte nå
ljuset från en ruta.
Över frusna vattendrag
lätta snökorn dala
all naturens hjärteslag
domnat ha i dvala.*

— — —
*Över klyftor, över mo
sveper mörkret vingen.
— Tigande och frusen ro
vilar över tingen.*

EBBA von SETH.

att folk saknade detta, och när nu Karl-Artur äntligen hade avlagt ett kunskapsprov, så menade hon, att det inte skulle skada att göra litet affär av saken.

Men se, att Karl-Artur inte skulle gå igenom, det hade hon aldrig kunnat tänka sig.

»Det är ingen, som vet något bestämt», sade hon eftertänksamt. »Ingen utom husfolket. De andra har bara hört, att det var fråga om en liten glad överraskning.»

»Då får mamma också hitta på någon glad överraskning åt dem», sade Karl-Artur. »Jag tänker gå upp på mitt rum, och jag kommer inte ner till middagen. Inte för att jag tror, att Karlstadsborna tar det så hårt, att jag har fallit igenom, men jag vill inte ha deras beklaganden.»

»Vad i all världen ska jag hitta på?» klagade överstinnan.

»Det lämnar jag åt mamma själv att tänka ut», sade Karl-Artur. »Nu går jag upp till mitt. Gästerna behöver ju alls inte veta, att jag har kommit hem.»

Men detta var alldeles för smärtsamt och omöjligt. Där skulle överstinnan sitta vid bordet och vara briljant, och under tiden skulle hon tänka på att han gick upp på sitt rum och var ledsen och ond. Hon skulle inte få glädja sina ögon med att se honom. Detta var för hårt för överstinnan.

»Kära Karl-Artur, du får lov att komma ner till middagen. Jag ska hitta på något.»

»Vad ska mamma hitta på?»

»Det vet jag inte. Jo, nu vet jag! Du ska bli alldeles nöjd. Ingen ska förstå, att middagen var tillställd för din skull. Lov mig bara, att du byter om kläder och kommer ner!»

Det blev en så lyckad middag. Bland alla de många lyckade och lysande festerna i det Ekenstedtska hemmet var detta en av de allra mest minnesvärda.

Vid steken, då champagnen serverades, kom det verkligen en överraskning. Överstnans reste sig då och bad de närvarande förena sig med honom för att dricka en välgångsskål för löjtnant Sten Arcker och hans dotter Eva, vilkas förlovning han härmed ville tillkännagiva.

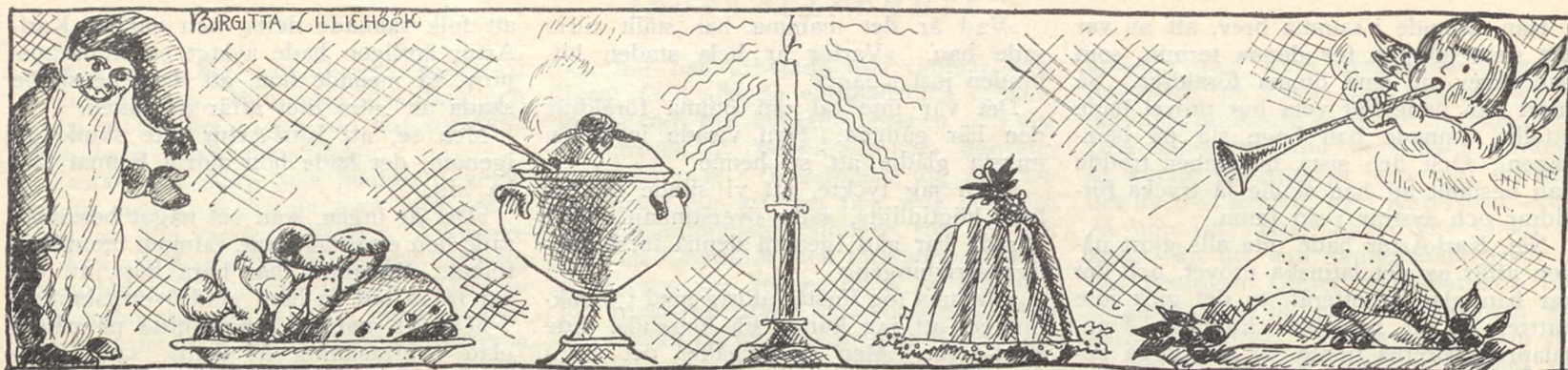
Det blev ett stort jubel.

Löjtnant Arcker var ju en fattig karl utan vidare goda utsikter i beföringsväg. Man visste ju, att han länge hade gått och svärmat för Eva Ekenstedt, och därför att småflickorna Ekenstedt sällan hade några beundrare, hade hela staden intresserat sig för saken. Men man hade alltid trott att överstinnan skulle ge honom korgen.

Sedermera sipprade det allt ut hur det hängde ihop med eklateringen. Karlstadsborna fingo reda på att överstinnan hade låtit Eva och Arcker förlova sig, bara därför att ingen skulle misstänka, att det hade gått på tok med den överraskningen, som hon ursprungligen hade velat bereda gästerna.

Men det var visst ingen, som fördenskull beundrade överstinnan mindre än förut. Tvärtom. Man sade bara, att det inte fanns någon, som hade större förmåga att reda sig i svåra och syrprenerande situationer än överstinnan Ekenstedt.

(Ett kapitel ur Selma Lagerlöfs nya bok.)

JULBORDET I ANDRA LÄNDER

VAD MAN ÄTER OCH DRICKER I JULETIDER HOS OLIKA FOLK.

NÄR JULTIDER RANDAS, NALKAS som bekant för nordbon en rad ätandets festligheter. Julen är ju hos oss icke bara inbegreppet av en kyrkohögtid, utan den har blivit till skinkans, pressyltans, grötens, lutfiskens, revbenspjällets, potatiskorvens, smörbakelsens, glöggens o. s. v. apoteos. Kring skinka och lutfisk gruppera sig alla upptänkliga ätbara läckerheter i fast såväl som flytande form, besittande alla förutsättningar att derangera digestionen i betänklig grad.

Jultidens ätande har förnämliga anor i Norden och sentida Vikinga-ättlingar ha knappast vansläktats när det gäller denna årstids sedvänjor i mat och dryck. Ha dessa sedvänjor sin motsvarighet i andra land? Förvisso — om ock ej överallt.

I Danmark är risgrönsgröten lika obligatorisk som hos oss i Sverige, men lutfisken utbytes mot gåsstek och smörbakelsen mot »æbleskiver», ett slags äppelmunk — utan äpple. I Norge däremot äro revbenspjäll och därefter ett slags klenäter s. k. »fattigman» och »hjonetak» gängse julaftonspis.

För våra stamförvanter tyskarna spelar också julmaten en stor roll. Den varierar dock åtskilligt i de olika provinserna. I Schlesien och angränsande delar av »das grosse Vaterland» ser enligt fru legationsråd von Blücher vid härvarande tyska beskickning den traditionella julaftonsmenun ut på följande sätt: karp i ölsås, s. k. polsk karp, vilken emellanåt dock utbytes mot »Karpfen blau» — blå karp — och som efterrätt s. k. »Mohnpiele», en välsmakande blandning av vispad grädde och sockrade vallmofrön. Huvudrätten vid juldagens festmåltid utgöres av gris- eller gåsstek. En populär och i varje tyskt hem oumbärlig julspecialitet är den s. k. »Weihnachtsstollen», eller som den ursprungligen kallades »Dresdener-Stollen», en slags fin jästdeg, smaksatt med succat, russin och mandel. Denna Stollen förekommer alltid vid såväl morgon- som eftermiddagskaffet, ofta i sällskap med pepparnötter, honungskaka och »Nürnberger-Lebkuchen.»

I Ryssland, där liksom bl. a. i Frankrike icke julaftonen men väl juldagen firas, förekommer ingen särskild karaktäristisk julmat. Så mycket mer är detta däremot fallet i Polen.

Madame Marie Wysocka, härvarande polske ministerns maka berättar, att man i hennes hemland när julaftonens

För att få veta hur julmenuerna se ut hos andra folk har Iduns julnummer bitt några utländska damer vid de olika beskickningarna i Stockholm att berätta om julmaten i sina länder.

första stjärna börjar tindra på firmamentet aväter en högtidlig måltid, vars första rätt är »barsct», en soppa, kokad på rödbetor, till vilken serveras ett slags pastej, fylld med champignoner — kallad »piroschki» Därefter förekomma tre olika slags fisk — kokt, griljerad och ugnstekt — varpå följer s. k. »klouski» en ost och grönsaksrätt, oftast bestående av kål, griljerad med färsk kaviar och svamp. Till slut bjudes en kaka, »strusla», fylld med sylt eller vallmofrön, vilken serveras tillsammans med päron- eller apelsinkompott. Efter måltiden beger man sig allmänt till kyrkan, för att där övervara en solenn midnattsmässa, som kallas »pasterka».

Polackernas grannar, tjeckerna, ha också sina speciella maträtter för sin »vánoce», sin jul. Där äter man på julaften då allt kött är bannlyst, enligt fru legationsråd Walthers vid härvarande tjeckoslovakiska beskickning upplyser, alltid fisk-soppa, tillagad av karpens inälvor och rom, varpå fisken (karp) serveras antingen marinerad (blå karp) flottyrkokt med riven pepparrot eller också lagad på polskt sätt med svart sås, i vilken som ingrediens ingå alla möjliga slags rotfrukter, samt äppelstrudel, den tjeckoslovakiska nationalefterrätten par préférence. I förmögna hem förekomma ytterligare några rätter, exempelvis kokt eller griljerad snigel, kompott av katrinplommon eller annan dessert isynnerhet äpplen och valnötter. Under hela julhelgen serveras dessutom julbrödet »vanocka», en sorts flätad länk av jästdeg, med inbakade russin och mandlar. Från egna barndomsdagar i det forna Böhmen minns jag hur det var en matmoders särskilda stolthet om just detta julbröd lyckats bra i baket. Juldagens middag bjudes gärna på gås eller fylld kalkon. Dessa två delikatesser äro emellertid obligatoriska även vid österrikarnas juldagsmiddag som dessutom består av en soppa med leverris, samt valnötstårta med vispad grädde.

Österrikarnes södra grannar, italienarna, äga också sina julspecialiteter i matväg. Främst av dem s. k. »Tortellini», snäckformiga kakor av maccaronideg, fyllda med hackat kött. Jag minns hur den förra

italienska marinattachéens i Stockholm maka, Marchesa Denti di Pirajino en jul klagade över att hennes Tortellini utblivit från Italien, varför hon helt nedslagen tyckte att »det inte var någon riktig jul alls för henne». I Italien är »Zampone di Natale» — stor grisfot — en annan typisk julrätt, likaså »il capone», kapunen, vilken traditionen f. ö. bjuder att man av sina vänner skall begåvas med som julpresent. Italienarnas speciella julkaka är den berömda »Panettone di Milano», en synnerligen välsmakande komposition, påminnande om vår korintkaka (men med succat i stället för korinter) bakad i form av en stor bulle. »Panforte» är en annan typisk julkaka, mera platt formad, med pressade frukter, choklad, brända mandlar och nötter. Italienaren låter juletid även en särskild nougat-sort sig väl smaka, den är antingen vit, med inbakade brända nötter och mandlar, eller mörkfärgad genom tillsats av choklad.

Italienarnas rasfränder spanjorerna fira egentligen ingen jul och ha följaktligen ingen julmat. Något liknande vår julhögtid celebreras emellertid trettondagen.

Så mycket mer hålla istället engelsmännen på sin hävdvunna julmenu, vilken dock koncentreras till juldagen, medan julaftonen härvidlag får passera obemärkt. Julmiddagen i Albions land består enligt vad Lady Sarita Barclay en gång meddelat signaturen alltid av kalkon med eller utan kokt skinka, samt plumpudding, dekorerad med »holly» och gärna även med små silverskimrande julklockor. På julbordet ligga alltid »crackers» — smällkarameller — innehållande pappersmössor eller hela pappersdräkter, vilka man »efter smällen» skrudar sig i.

I Skottland ersättes plumpuddingen av »mince pies», varma, runda smördegskakor, fyllda med en plumpuddingaktig massa.

Till slut berättar mig vår frejdade Kinaforskare, professor J. G. Andersson, att man i Kina ej alls firar någon jul. Det vill säga kineserna. Européerna samlas på de europeiska restaurangerna och tillbringa julen i fjärran Östern så gott sig göra låter på hemlandets manér. Kineserna själva fira blott nyåret, vilket efter vår tidräkning infaller den 16 januari ibland dock först den 16 februari, beroende på att våra bröder och systrar i Mittens rike som bekant reglera sin tidräkning efter månen.

QU'EL.

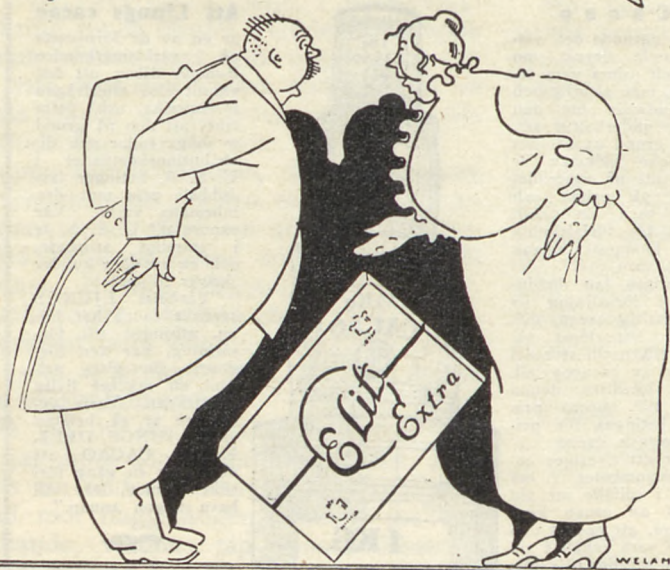

MAZETTIS CHOKOLAD och ÖGON-CACAO

delikat - kraftig - hälsosam

HÖGSTA NÄRINGSVÄRDE - LÄMNAR INGEN BOTTENSATS

GRÄLA ICKE

OM HUSHÅLLSUTGIFTERNA
KÖP PELLERINS
ELIT*EXTRA

SMÖRBLANDAT MARGARIN AV HÖGSTA KVALITET
PRIS ENDAST KR. 1:25 PR. ½ KG.

När Ni köper ljus till julen

bör Ni studera vår katalog »Levande lågor», som erhålles gratis genom våra återförsäljare eller direkt från fabriken (postadress Stockholm 11). Den åskådliggör med sina bilder användningen av våra olika ljustyper, varav många äro särskilt lämpliga vid julen, såsom spiror, antikljus och de för säsongen nya »Christina»-ljusen (handstöpta, färgade antikljus).

Liljeholmens Stearinfabriks A.-B.

De vilda djuren

i N. K:s Stora Ljugård komma under julmånaden att vara det allmänna samtalsämnet för det unga Stockholm. Det är alltid den rätta, glada julstämningen hos N. K., och det är ett nöje att förlägga julklappsinköpen dit...

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

GÖTEBORGS KEX

En Originallåda
GKÅ

innehåller sorterad söt kex.

En lämplig Julpresent.

LUNDJNS

"TILLERKÄNDA
GULDMEDALJ
1924

UPSALA ÄTTIKSEFABRIKS
ÄTTIKSPRIT
& SLOTT'S-SENAP
ÄRO DE FÖRNÄMSTA I MARKNADEN

LJUNGS CACAO

Cacao

är en närande och välsmakande dryck, om ren och prima vara erhålles, men skadlig och motbjudande om den är av underhaltig art.

På grund av att det för icke fackmän är svårt att på utseendet skilja på prima och dålig vara, är cacao utsatt för förfalskning som knappast någon annan vara.

Sveriges lag förbjuder ej försäljning av underhaltig cacao, och därför importeras sådan, vilken till stor del består av cacaoavfall. Ofta försäljes denna vara till samma pris som betingas för prima svensk cacao.

För att Sveriges caeakonsumenter må bli i tillfälle att vid inköp av cacao kontrollera, att endast den bästa vara erhålles till lägsta möjliga pris, förpacka vi nu LJUNGS CACAO N:o 10 även i enkla men plomberade påsar, vilka försäljas till följande priser:

1 hg. Kr. 0 25
¼ kg. Kr. 0 60
½ kg. Kr. 1 15
1 kg. Kr. 2 20

Att Ljung's cacao

är en av de förnämsta på världsmarknaden framgår därav, att den vunnit stor efterfrågan i Amerika och detta trots att den på grund av höga tullar och distributionskostnader i U. S. A. betingar fyrdubbel pris mot den inhemska varan. Vår export till U. S. A. är i ständigt stigande, och en av våra kunder ikriver följande:

"Varhelst LJUNGS svenska cacao har blivit utbjuden till försäljning, har den försvarat sin plats och rönt en mycket livlig efterfrågan. Varje användare är så belåten med LJUNGS DELIKATA CACAO att den, som en gång försökt därmed, icke vill hava någon annan."

De, som ännu ej provat LJUNGS CACAO kunna erhålla provburk gratis från speceriaffärer eller direkt från fabriken.

Drick Ljung's Cacao!

Ljung's Choklad- & Cacao-Fabrik
Malmö

Mitt barndomshem

Dr Lydia Wahlströms barndomshem i Västmanland.

Mitt barndomshem — hur många glada minnen väckas icke till liv vid dessa ord! Icke minst i jultider går tanken gärna till svunna barndomsdagar. Idun har därför vänt sig till ett antal kända personer inom vår kulturella värld och bett dem berätta om sitt barndomshem eller något kärt minne därifrån. Svaren — från professorskan Ann Margret Holmgren, dr Lydia Wahlström, författarinnorna Julia Svedelius och Hildur Dixelius-Brettner, författaren Ejnar Smith och konstnären Einar Nerman — ha blivit en den vackraste bukett av minnen, glada, rörande, upplysande, ett vackert vittnesbörd om hem, som varit av betydelse för den svenska kulturen.

VI SUTTO EN KVÄLL I KABINET-tet kring runda bordet. Under taklampan tronade skålen med röda rosenhäger, ljust lyste över den vackra frukten från de gamla träden i trädgården. Vi hade alla frukttallrikar framför oss.

Pappa satt i länstolen, den bekvämaste platsen, mamma i stolen bredvid. Min lärarinna syntes alltid vid aftonlampan omböljad av stora lakan, som skulle »stadvändas». Hennes korgstol hade ett individuellt knarr, när hon rörde på sig. Untertecknad läste högt ur Ingemans romaner, som vi brukade låna om söndagarna från sockenbiblioteket.

Då jag nu ser tillbaka på denna bild, hör jag ännu alla ljuden där utanför; stormens vin under höstkällarna, flagglinans smäll mot flaggstången, trädens sus och knakande, vindens pip genom lossnade pappersremсор framför innanfönstren. Jag kan också höra den blygsamma knackningen på pappas dörr, när statare och torpare kommo för att be om en tia eller femma av sin lön.

»God afton, Lundtorpar'n, regnar det fortfarande?»

»Åja, nog ä' de', men inte ä' de' så de' ä' någe', men nog ä' de' alltid.» Älskade sörmländska tungomål, om jag varit lika läraktig när det gått att lära andra kulturspråk!

Mitt barndomshem Edeby låg vid Mälarens strand. En förtjusande gård, där generationer av samma släkt bott före oss. Edeby var liksom skapat för solsken och vackert väder. Redan som barn gjorde det mig ont om gården, då höststormarnas omilda hand rev och slet i de höga träd-kronorna och de första frostnätterna tog livet av dalior, penseer, ring'lommor, och det sade »smack» under fötterna, då man gick under äppelträden och trampade på ruttnande, nerfallen frukt, som gömt sig i gräset, medan det ännu stod karskt.

»Hå, hå, ja, ja», suckade pappa.

Enligt min barndoms uppfattning, skulle en jordbrukare alltid sucka och jämra sig, så jag var skamligt nog rätt okänslig därför.

»Rättarn är sjuk», sade han, »sannerligen jag begriper, hur jag ska bära mig åt med gödoxarna, som skola till Stockholm. Båten är redan tingad. Den lägger till här i övermorgon, det är uppgjort. Och jag behöver pengar, alla ska ha sådana nu till jul. Jag begriper inte hur jag ska bära mig åt?»

»Jag ska fara och sälja dom», utbrast jag med sådan energi, att pappa stirrade på mig, som hade jag mist förståndet.

»Du, en flickunge som inte är torr bak-

om öronen ännu. Nej, lilla Julia, det går inte för sig.»

»Vad vore det för en småsak. Varför kan pappa aldrig någonsin tro mig om något? Hur ska jag någonsin kunna bli något, om jag aldrig får försöka? Här hemma finns fyra jungfrur och så mams och Ems, som gör allt, som inte jungfrurna gör. Och nu, när jag kunde göra nytta då får jag inte.» Svadan kom med kränkt ton i ett enda andetag.

»Du kunde förkyla dig nu i december-rusket» —

Den lyhörda femtonåringen förstod ögonblickligen, att i hastigheten fann fadern inte något tillräckligt imponerande motskäl. Pappas motskäl var alltid, att man kunde förkyla sig. Vile man ut och köra, och pappa tyckte, att det var onödigt att Petterson skulle göra ren den nersmorda vagnen, genast hette det: »du kan förkyla dig.» Nej, det argumentet tog inte.

»Jag behöver väl inte stå och sällskapa med oxarna heller», kom det näbbiga svaret. »Kan sitta som en prick nere i salongen. Förresten, vad vill pappa ha för oxarna?»

»200 kronor styck», sade pappa. (Prisen voro andra på den tiden.)

»Då köper jag dem. Pappa får låta mig vara utan klädpengar i två och ett halvt

Lydia Wahlströms far i prästgårdens förmak.

år, om jag kommer hem med oxarna osålda.» Jag hade just detta år fått klädpengar, 150 kr. om året. Det skulle räcka också till presenter och frimärken.

Än i dag förstår jag inte hur det kom sig, att pappa verkligen gav efter för förslaget. Men tack lilla pappa, den gången var det inte alls illa.

»Nåja, ditt eget villkor må gälla. Men vad tänker du göra med oxarna när du kommer till Stockholm?»

Det hade jag inte alls hunnit tänka på. Bara på glädjen att få fara och vara med om, att det »hände» något. Edeby låg mycket avsides. Vi hade ingen telefon, post en eller ibland två gånger i veckan.

Det var nog inte så syndigt att man ibland gick och önskade, att det skulle bli en eldsvåda eller något annat upplivande. Vad betydde inte under sådana förhållanden en Stockholmsresa!

Och så kom verkligen i övermorgon. Tiden sedan resan blivit bestämd, hade krälat fram. Båten pep, den gamla hederliga Strängnäsåbåten. Pappa och mamma sovo ännu. Klockan var bara sex. Mörkt och kallt. Det ljuvliga med Stockholmsresorna började alltid med kaffe med dopp på båten. Saffransbröd sedan dagen förut. Försalongen var impregnerad med en doft av biffstek och lök. Den doften påminner mig än i dag om resorna till staden. Efter kaffet lade jag mig, obekymrad om oxarna, på den hårdstoppade tagelsoffan i aktersalongen, som knappt var i ordning sedan akterstäderskan haft den till sängkammare. Men man var inte så noga på den tiden. Vad skulle man nu köpa för överskottet av pengarna? Kunde jag få mer än 400 för de två djuren, skulle jag få behålla överskottet, så hade pappa lovat. Min gamla doffelkappa var så luggliten. Eva på Bergshammar hade fått en ny brun, underknäppt, hade hon sagt. Jag skulle också ha en brun, underknäppt.

Efter sju timmars Mälarfärd var båten i Stockholm. Härliga syn: en överfull kaj, sjåare, käringar, ett förbibrusande järnvägståg, tunnor, lärar, kärror och lastvagnar.

Så fort landgången blivit kastad, kilade en herre i land och tätt efter kom den femtonåriga flickan. Kapten på bå-

resan en massa smågrisar grymtat, och då jag kom in till den första slaktaren, stod den herre, som före mig gått över landgången och bjöd ut dem.

»Tackar så mycket för anbudet, men vi ha så mycket både nöt- och fläskkött inne för tillfället.»

Herrn med smågrisarna öppnade dörren och jag följde efter. Med raka steg gick han upp för en av de många förvillande smågatorna, och jag tog honom som ledstjärna och följde. Han in genom en port. Jag efter men med föresats att hinna först, när det gällde komma till tals med slaktarn.

»Jag har ett par utmärkta gödoxar för — 450 kronor», drog jag till med, alldeles förskräckt över min djärvhet. Mannen med

smågrisarna började tala om smågrisar på julbordet, och att hans samling var som skapt att hamna där.

»Kör till då», sade slaktarn, »så går vi ner och tittar på vad herrskapet har att bjuda på. Och så följdes vi alla tre ner till båten, som nu var i det närmaste tom. Gödoxarna tittade på mig med bruna, förebrående ögon.

En latent handelsnista måtte i detta kritiska ögonblick fått liv, ty jag sade fullkomligt affärsmässigt: »känn, så feta de äro». Jag erinrade mig, att pappa brukade säga så, när slaktare kommo till Edeby för att köpa kor.

»Ja bevars», sade slaktarn sedan han klämt på dem på rätta stället. Och ur sin plånbok tog han upp 450 kronor. Jag kände mig ett ögonblick som en skojare, att jag begärt mer än pappa ville ha,

men han hade ju själv sagt, att kunde jag få mer, så skulle jag få behålla det.

Sedan följdes vi åt till våghuset, medan ett par besättningskarlar ledde oxarna emellan sig. Och där fick jag en sista vemodig blick av deras bruna ögon —

Den bruna kappan blev sedan köpt, den finaste jag någonsin ägt. Minns ännu, att den hade grått, tjockt yllefoder med smala blå ränder. Och dagen därpå satt jag åter hemma vid runda bordet och räknade upp sedlarna.

Och sedan berättades, åh, så det berättades för kärleksfulla lyssnare! Det var det roligaste av alltihop. Nej, det allra roligaste var, när pappa sade: »du har verkligen skött dig bättre än jag väntat».

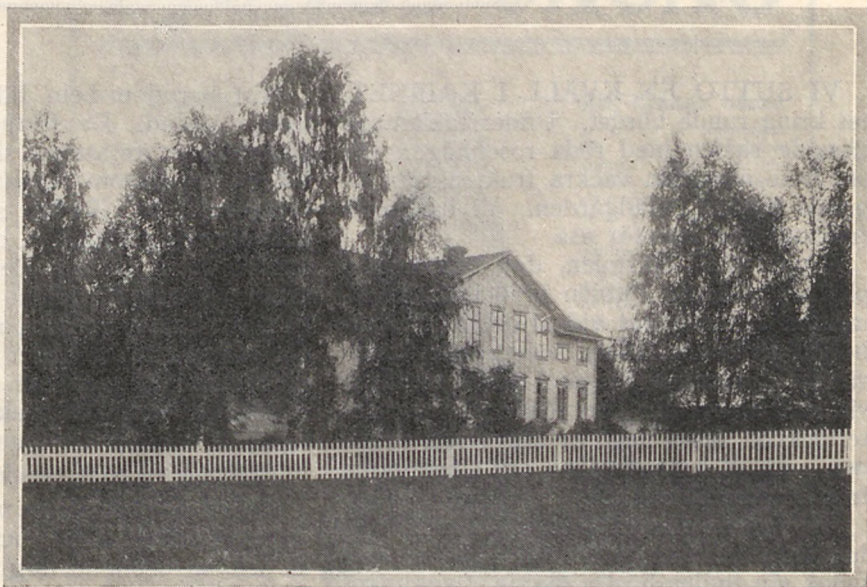
Efter den resan började han att få en svag tro på att hans opraktiska drömmarbarn kanske skulle kunna ta sig fram i livet, om det gällde. Och det hade han förut just inte haft någon anledning att tro.

Julia Svedelius.

En julafton i sällskap med rallare.

Låt mig berätta ett julminne från mitt barndoms hem, Anundsjö prostgård i nordvästra Ångermanland.

Det var år 1889 eller 1890 — jag minns med säkerhet ej vilketdera. Det var i alla händelser på den tid norra stambanan drogs fram genom våra bygder. Järnvägsarbetarna, de fruktade »rallarne» — flertalet helt visst långt bättre än det rykte som föregått dem — voro inkvarterade över allt i bygden. Även hemma i prostgården var ett med eldstad försett utrymme i uthusbyggnaderna upptaget av de av oss barn i hög grad fruktade gästerna. Vilka rövare- eller rättare rallarehistorier vår synnerligen fantasifulla barnjungfru undfägnat oss med, minns jag nu ej, säkert är att de, åtminstone vad mig be-

Anundsjö prostgård, där Hildur Dixelius bodde som barn.

träffar, fallit i tacksammaste jordmån. Ingenting kunde ha förmått mig att efter mörkningen sticka näsan ut genom dörren och mången natt vaknade jag vid att jag tyckte mig se de rysligaste ansikten tryckta mot rutan, stirrande in på oss. Att månad efter månad gick utan att »rallarne» dokumenterade sig vare sig såsom tjuvar eller mördare minskade på intet sätt min högsända respekt för dem.

Så kom julen. Jag kan ännu känna

huru mitt hjärta stod stilla, då min mor julaftons förmiddag omtalade, att »rallarne» skulle bjudas upp på julafton. Min mor, som väl såg min skräckblandade besvikelse, skyndade att tillägga, att de skulle komma redan klockan fyra, d. v. s. innan vår riktiga julafton började. Detta mildrade ju i någon mån situationens bitterhet och något av intresset att så riktigt på nära håll i säkraste skydd få se de i min mörkrädsla spelande huvudfigurerna började många sig in i min stämning.

Och nu ser jag alltsammans så tydligt som om det varit i går: min mor, som stilla går och dukar kaffebordet i den stora salen, där den takhöga julgranen står traditionellt pyntad i glitter, flaggor och röda papperskarameller, de stora faten med det gula, doftande saffransbrödet, skålarna med russinkakorna, sockerkringlorna, smörbakelserna fyllda med katrinplommon. Jag i en vrå för mig själv med ögonen på den gamla moraklockan, som snart skulle slå det betydelsefulla fyraslaget. Då skulle de komma. Och de kommo. De voro, tror jag, åtta eller nio till antalet. Min far och mor hälsade dem välkomna. Jag rörde mig ej, där jag stod i mitt hörn, men kallades så fram att jämte mina syskon niga och önska god jul. Betydelsefulla ögonblick — jag beslöt att ingå i förhör med Märtha, barnjungfrun, angående sanningsenligheten av hennes historier; rena, nyrakade, helgdagsklädda sågo våra gäster allt annat än skräckinjagande ut. Jag drog mig tillbaka i mitt hörn. Jag ser »rallarna» sitta i halvcirkel i hörnet vid pianot drickande kaffe och låtande julbaket sig väl smaka. Sedan ser jag min far gå ut till sig. Efter några minuter kommer han in, han bär då en del papper, min blixtnabba tanke är: nu skall pappa 'predika' för rallarna.

felt, du är smålänning sätt en smålänning på en sten i sjön och han reder sig.»

Så gick han från den ene till den andre — ett flertal av sydligare Sveriges landskap voro representerade — hade en lustig anmärkning för alla och sedan några ord som — jag förstår det nu — voro ägnade att återföra deras tankar till hembygd och barndomshem. Var och en fick sedan ett litet häfte: det var julnumret av deras hembygders läns-tidningar. Det var hela predikan. Men då min far till avsked tryckt deras händer, sade han: julottan är klockan 6 — kanske ni kommer — det kan ju bli ett minne för er jul häruppe.»

Jag tror mig med gott samvete kunna påstå, att min andakt aldrig vid någon julotta varit så splittrad som vid denna: största delen av mitt intresse var inriktat på att konstatera om »rallarna» voro närvarande. Men jag kunde ej upptäcka dem; Märthas historier började vinna i trovärdighet.

Men utkommen på kyrkogården i den nu nästan dagsklara morgonen, griper jag plötsligt häftigt min mors hand: vilka stå där, om ej »våra» rallare, tydligen just utkomna från kyrkan. De gå i klunga framför oss på väg mot prästgården. Petter Lundgren i tågen — han har dagen till ära, trots trettio graders kyla, iklätt sig en svart filthatt, om hatten går ett ungefär centimeterbrett ljusblått band. Morgonen är

nu klar, glasklar, med blå toner över snövidderna.

Jag är lycklig. Och senare upptog jag alltid Märthas historier, de må ha gällt rallare eller rövare, med en viss skepsis. Hildur Dixelius.

Ejnar Smith var med på sin frus dopkalas.

När jag tänker tillbaka på mitt barndomshem, förefaller det emellanåt som jag haft två — ett om vintern, ett om som-

Förmaket i Ejnar Smiths barndomshem i Jönköping.

maren. Några inre förändringar i familjens sammansättning inträffade inte. Vi voro och förblevo bara tre, föräldrarna och deras ende son. Vinterhemmet låg först i Jönköping, sedan i Gevle, där min far 1889 blev landssekreterare. Sommarhemmet var konstant en liten gård strax söder om Strömstad. Myren heter den och tillhör numera staden.

Flyttningen till Gevle betydde en genomgripande förändring av vanor och miljö. Jag tror aldrig föräldrarna riktigt införlivades i detta samhälle. Och det gick fruktansvärt långsamt för mig att få nya kamrater. Jag var blyg, ensam och klen till hälsan. Det är nästan, som den egentliga barndomen tagit slut i och med den där flyttningen. Jönköping och Strömstad, tanken går hälst till dessa båda städer, då jag skall minnas mina barnår. I ett avseende påminde de bägge platserna om varandra — blå vattenvidder och berg. Men annars var allting olika, själva hemmet mest och även umgänget. Vi hade ganska mycket gäster på den tiden. I Jönköping var det jurister, militär och godsägare, med familjer, i Strömstad samlades på Myren vår släkt av köpmän och kaptener. Man skulle också kunna säga att vinterhemmet fick sin prägel av mor och hennes anhöriga, sommarhemmet av Smitharne. Mödernefränderna kommo farande från sina gårdar och vi till dem, jag fick nog en sista skymt av herrgårdsliv i den gamla stilen. Fäderne-slakten pratade om sjön, om affärer och om Bohusläns, särskilt Strömstads, historia. Ja, det blev en blandning av impulser, och min gryende lust att dikta fick från början så att säga två element: havet och jorden.

Det är ganska lustigt att tänka på sällskapslivet i dessa båda hem med samma kärna. Vid tanken på de stora supéerna vintertiden — det skulle alltid vara supé — är det en viktig person, som strax framträder för mitt minne, storkokerskan Karin. Hon skötte visst sådana saker runt om i familjerna och motsågs av jungfrurna inte med någon större entusiasm. Karin var sträng och fordrade allehanda uppässning, fastän hon till det yttre såg mycket blid ut. Hon uppenbarade sig tidigt på morgonen för att baka en sär-

Ejnar Smiths barndomshem Myren. På trappan sitta Ejnar Smith och hans lilla kusin Ingrid, som blev hans fru.

Jag är vid denna tid särskilt fånglad av Johannes Döparens person, och som den lämpligaste predikotext faller mig in dennes lystringsrop: Gören bättring och tron evangelium. Men det blev ingen predikan av — därtill var min far alltför klok. Han »kände sina pappenheimare», som han brukade säga. Han slog sig ned i deras krets och började ett otvunget samtal. Jag hör ännu hans röst:

»Och du, Petter Lundgren, du är östgöte — Gud ske lov. — Och du, Sven Zid-

Ann Margret Holmgrens föräldrar: kammarherre Nils Tersmeden och hans maka, född Augusta Cederström.

skild sorts kakor. Jag passade alltid på att snika mig till en smakbit. Karin visade sonen i huset en viss nåd. Ju längre dagen gick, desto farligare blev Karin. Hon hade egentligen inte försyn för någon utom en vaktmästare från landskansliet, som anlände någon timme före den bestämda kalastiden och ställde sig i spetsen för serveringen med en viss sirlig grandessa. Det måtte behövs en betydlig massa betjäning, ty hela kvällen bjöds det godsaker omkring på brickor. Ingen matmoder hade ännu funnit på knepet att anordna stående buffé. Det var först själva supén, som dukades fram till gående bord. Trängsel var det i alla rum. Jag hoppas man hade roligt. Det lät så ibland. Jag minns, att damerna roade sig med gåtor och charader. Herrarne berättade juristhistorier eller spelade kort. Jag fockades emellertid tidigt i säng och somnade ifrån alltihop.

Hemmet på Myren rymde en festkvälls gäster på bättre sätt. Jag kommer ihåg många glada aftnar, då luften var ljum. Man dansade i trädgården, och det fanns gott om lekkamrater. Men det hände att leken avbröts och vi ungar kröpo ihop i klunga för att höra på, när släktens sjöbussar började berätta historier för varandra. Någon gång voro historierna ganska vågade, oftast dock beskedligheten själv. Stundom kunde de emellertid bli nog så skrämmande, ty det fanns allt en hel del övertro under den gärna skämtsamma berättelsetonen. Det var särskilt en dag om sommaren, som firades med högtidlighet: den 27 juli, som råkade vara trefaldig födelsedag i släkten — bland annat min egen.

Men för att inte bli alltför långrandig skall jag nu sluta med några rader om en fest, som jag har speciell anledning att komma ihåg. Det var kalas mitt på dagen och en kvinnlig kusin skulle döpas. Jag minns mig själv i sjömansblus, mycket nyfiken på ceremonien. Solen sken in på det lilla festföremålet och faddrarne stodo ordentligt uppställda med herr- och damsida enligt skick och bruk. Efteråt

kom en av våra gamla kaptenener fram, och tog mig om nacken.

— Den där skrikedocka' skall du väl gifta dig med, skämtade han och skrattade.

— Det vet jag inte, svarade jag förlägen.

Och så blev samtalet avbrutet, för att prästen knackade i ett champagneglas.

Men den gamle kaptenen måtte haft spådomsgåva. Han fick rätt.

Ejnar Smith.

Hessle — en gård med gamla förnämna anor.

När jag var barn och ung, betraktade jag och mina fyra syskon barndoms hemmet som paradiset på jorden. Att Hessle nånsin skulle kunna gå ur släkten i främmande händer det var en tanke som aldrig kunde falla oss in.

Egendomen hade gått i arv från min fars mormorsmormor, från professorskan Margareta v. Hermansson till hennes dotter Anna Stina, gift med den kände arkiater Nils Rosén v. Rosenstein, och från henne till sonen landshövding Nils v. Rosenstein och dotterdottrarna, Christina Ulrika och Anne-Margrethe, gifta med min farfar. Det var således med djupa släktrötter min far och vi voro fästade vid stället, som bar på många pietetsfullt vårdade minnen från svunna tider.

»Blinda frun», som arkiatrin kallades, hade byggt den trevliga huvudbyggnaden med sex stora och tre små rum på botten, och fyra små rum och en biljardsal på vinden. Enligt traditionen hade den energiska damen, blind som hon var, klättrat på stegar och känt efter att timmerstockarna voro väl diktade och strukit med handen över målningen inomhus för att övertyga sig om att den var glatt och välgjord.

Två mycket gamla, rödmålade flyglar med brutet tak gav gården en gammaldags prägel. De inrymde förrådsrum, fulla av sängkläder, lingarnsbuntar m. m. en vävsal, en bagarstuga och andra ekonomilokaler.

I husets väldiga linneskåp lågo mängder av härliga damastduktyg, vartill garnet spunnits av den blinda, hennes mor och mormor. Av dessa duktyg finnas ännu många väl bevarade. Det älsta, som jag äger, är spunnet av biskop Jöns Terserus' dotter, Anna Jönsdotter Tersera, gift med ärkebiskop Mathias Steuchius.

Av alla dessa äkta par funnos porträtt i olja i den stora porträttsamlingen av min fars samtliga stamföräldrar på modernet

alltifrån biskop Terserus. Det var idellärda män, tre ärkebiskopar, två biskopar och tre professorer. Dessutom innehöll galleriet många andra, dels v. Rosensteinar dels Tersmedar. Ett kolossalt knästycke av amiral Carl v. Tersmeden, den bekanta memoarförfattaren, hängde i matsalen, de övriga i vardagsförmaket och biljardsalen.

Krigaryrket var representerat endast av de två historiskt namnkunnige amiralerna Tersmeden och v. Rosenstein och en ryttmästare vid Adelsfanan. Jag minns att jag var högfärdig över att min far, som varit diplomat och kammarherre, inte vansläktades från sina lärda förfäder, utan var en klassiskt bildad och sällsynt kunnig man som tagit graden.

Familjeporträtten, kring vilka levde och rörde sig många berättelser, skänkte ett starkt samband med det förflutna.

Av alla porträtt var det dock ett som mer än något av de övriga hade inflytande på oss barn. Det var ingen stor oljemålning utan en pennteckning av Maria Röhl, bilden av min fars första hustru, Sophie Cederström, »Mamma Sophie», som vi kallade henne, en syster till vår mor. Hon var mycket vacker och hade ett kvinn-

Hessle — "paradiset på jorden".

ligt själfullt och renhjärtat uttryck som tjusade mig redan i min barndom lika mycket som än i dag. Hennes minne svävade över hemmet som en slags skyddsängel, en förbindelse mellan himmel och jord i vår fantasi.

I det så kallade bästa förmaket, en salong som endast vid mycket högtidliga tillfällen användes, voro de matt solgula väggarna prydda med vackra gamla kopparstick från Italien. Här fanns också reproduktioner i gips av skulpturer, där ibland en stor byst av Nils v. Rosenstein. Möbelen var mahognyempire, klädd med ljusblå moaré.

Bland paradiset's förnämsta förmåner var att det ägde en stor fruktträdgård där barnen fingo äta obegränsat med bär och frukt. Äpplen och bergamotter funnos dessutom i riklig mängd hela vintern. De sista renetterna brukade ätas till firande av midsommaraftron. Det bästa av allt var visst ändå den stora verandan där alla dagens måltider intogos från tidigast möjliga på våren till sena hösten då man gärna pålsade på sig för att få äta ute, vilket alla betraktade som en stor njutning.

Verandan var öppen på två sidor. Den

ena sidan vette åt parken med utsikt genom en uthuggning över en vik av Mälaren och i fonden Wijks slott. Denna vackra tavla låg likasom inramad, genom att de stora förgrundsträdens kronor möttes ovanför tavlans. Ett litet primitivt badhus, vars väggar bildades av ett flätverk av doftande pil- och balsampoppelgrenar, var också en stor glädjekälla, helst det låg utanför den breda vassbanken, så man fick ro dit.

Att tala om Hessle utan att nämna något om gravplatsen på Fittja kyrkogård, femton minuter därifrån, vore att ge en mycket ofullständig bild. Där vilade nämligen farföräldrarna och »Mamma Sophie», på vilkas gravar man skulle lägga blommor var söndag innan man gick in till gudstjänsten i den numera förälgda gamla lilla gråstenskyrkan. De avhållna levde med i hemmet och voro på sätt och vis inte döda för oss. Arkiater Rosén v. Rosenstein med maka och son vilade i koret i Uppsala domkyrka. Detta tyckte jag som barn var illa, när de hade gjort så mycket för Hessle. Nils v. Rosensteins rikhaltiga och vackra bibliotek var en prydnad som fyllde ett helt rum och utgjorde för övrigt familjens stolthet.

Ett vackert granitmonument är nu rest över de nio ägare och ägarinnor till Hessle som vila där, jämte flera.

Inga blommor läggas längre på de utjämnade gravarna, men eftersläkten läser med vördnad de aktade namnen på Hessles forna innebyggare.

Ann Margret Holmgren

Lydia Wahlström kunde ha blivit en duktig lagårdspiga!

Det var en prästgård i Västmanland, inte långt från Västerås. Socknen var delvis kringfluten av Mälaren, och man färdades dit på en biväg från stora lands-

Salen hos Hildur Dixelius i Anundsjö.

vägen. Landskapet är det för Mälardalen typiska: små åkerlappar och ängsmarker kringkastade här och där liksom på måfå bland hagmarkerna. Stora gråstenshällar, flyttblock och stenrosen, som utgjorde minnen från istiden, lämpade sig förträffligt till lekplatser för oss barn, liksom också till gömställen för rävar och grävlingar. På en äng fanns en källa, där bygdens ungdom drack hälsa på trefaldighetsafton och i en hage fanns en jättegröta, där Liljebergsmor brukade

smörja älvkvarn för att bota folk, som hade »råkat för», såsom det hette på folkspråket. Trakterna nere vid Mälärstranden med deras barrskogar, omväxlande med ekar och lindar, stodo för mig som det vackraste i världen, och eftersom jag aldrig sett berg eller bäckar, hade jag mycket svårt att tro på deras existens, tills en vistelse i Norge fullt övertygade mig därom. För övrigt var jag omåttligt stolt över traktens historiska minnen. Redan sockennamnet Barkarö, (förut Berkarna) tydde på den kända stammen birk, handelsplats under forntiden. Men vid gården Holm hade en gång konung Birger och hans bröder haft ett av sina många möten och själve Carl Carlsson Gyllenhjelm hade en gång legat över natt i prästgården, fast tyvärr inte i vår byggnad, utan i en för längesedan rivna.

Vår prästgård hade nybyggt vid vår inflyttning där, då jag endast var ett år gammal, och min far hade själv släppt till en smula pengar för att få den efter sin smak. Det var en ganska stor, vitrapad tegelbyggnad med gröna persienner och tegeltak. Där fanns inga hallar med öppna spisar, ingen inbyggd veranda eller andra nymodigheter. Varken förstuga eller tambur kunde eldas upp, och en kolossal vind erbjöd utrymme för äpplen och dansövningar. Mitt emot ingången låg en sal med tre fönster, välbehörlig vid de stora julkalasen, då det runda bordet kunde skarvas ut med åtta skivor och soppan serverades i skålar som liknade små badkar. På vardera sidan om salen lågo förmak och sängkammare, såsom det skulle vara i den gamla tiden och förmaket var det enda rum, som helt och hållet täcktes av matta. På vindsrummen huserade mina systrar och jag. En ovanligt stor och välskött trädgård hörde också till, och där hade jag mitt eget land, men för övrigt gjorde jag tjänst som drängens biträde, när jag kunde komma åt, och för-

tjänade mig stundom en tjugufemöring på att plocka sten eller köra gödsel. Vår gamle dräng brukade alltid säga, att jag var »den likaste» av oss syskon, ty jag skulle ha kunnat bli en riktigt duktig ladugårdspiga. Och det generade mig heller inte att en gång smyga mig ut med tjänstfolket på en s. k. bjudningsdans i en torpstuga. För det fick jag emellertid så mycket bannor, att jag inte gärna gjorde om det. Däremot fick

jag fritt leka med traktens statbarn, och från det hållet kan jag inte minnas, att jag lärde mig något ont. Om inte möjligen därigenom att jag blev bortskämd, emedan de alltid sökte ställa sig in hos mig för att få låna mina leksaker. Därför fingo de också vackert finna sig i att ibland leka svensk historia, varvid vi inte sällan använde en gammal grenadiärsabel, som vår dräng brukade hugga häckar med och som nu tjänstgör som eldgaffel i mitt hem.

För mig förknippa sig för övrigt barnomsminnena nästan lika mycket med kyrkan som med hemmet, de tu voro ett i min fantasi. I översta tornrummet, dit organistens barn och jag ofta under helgsmålsringningen brukade smyga oss upp, hade man utsikt ända till Jäders kyrka i Sörmland på andra sidan Mälareviken. Och i nedre tornrummet brukade vi under vanliga vardagskvällar sköta den då ännu övliga »Angelus»-klämtningen med nio slag: för inledningsorden, bönerna och slutorden i Fader vår. Med småstenar som vi flyttade på i tornfönstret brukade vi ängsligt hålla räkning på, att det inte blev för få eller för många slag. En gång minns jag mig för övrigt ha fått valkar i händerna av klämtning och det var då eldsvåda utbrutit i en närbelägen by. Då gällde det att kunna räkna ordentligt, eftersom olika antal klämtslag var bestämt för de olika byarna. Med en viss ängslan brukade vi om kvällarna titta inåt de nakna gråa valven på kyrkvinden, som förlorade sig i ett töcknigt fjärran. Vi hade därhemma en gammal Lundström-psalmbok med titelvignett, föreställande Moses med lagtavlorna, sittande på några moln, och det var inte utan, att icke jag undrade om inte Moses själv fanns längst inne på valven som voro så förunderligt lika molntappar. En gång vågade vi också krypa in, men endast en liten bit eftersom vi just inte kände oss så säkra på att inte valven kunde ge vika för vår minimala tyngd. När jag för några år sedan under en cykeltur besökte barnbygden, råkade jag komma dit just en lördagskväll i helgsmålsringningen. Och när jag återigen stod i tornet och tittade inåt kyrkvinden, fick jag nästan tillbaka min barndoms nyfikenhet på Moses.

Lydia Wahlström.

Einar Nerman och hans bröder spelade helst teater och startade flera ärorika teaterföretag.

Ett av mina tidigaste minnen från »mitt barndomshem» var när vår barnjungfru Tilda berättade för mig och min tvillingbroder Birger hur, när storken kom flygande med oss bäge över Norrköpings stad, han släppte ned oss genom skorstenen i ett hus på Hospitalsgatan. Han var just på väg från Södern och skulle egentligen upp till Kungliga slottet i Stockholm

Tre små gossar, Birger, Ture och Einar Nerman, fotograferade på gammaldags manér.

för att där avleverera två prinsar, men så orkade han inte längre; utan vi fick hastigt och lustigt bli nedsläppta hos en bokhandlare i Norrköping och hans unga maka. Jag minns hur jag sörjde både länge och bittert att inte ha fått bli en prins, när man ändå var på så god väg att bli det. Nå ja, vi hamnade i alla fall i ett trevligt gammalt hus, fast jag inte precis minns så mycket av det.

Efter ett par år flyttade föräldrarna till Repslagaregatan 31, och där kommer jag ihåg en vacker gammaldags våning och en stor trädgård med både lusthus och stall. I stallet lekte vi cirkus och i lusthuset spelade vi teater. Ture skrev pjäserna och Birger och jag jämte granngårdens ungar spelade där de mest underbara dramer. Teaterdagarna såg det rätt så bedrövligt ut i familjen Nermans salong. Vår hyggliga mamma fick plocka ned både gardiner och möbler för att vi skulle få det precis som på den riktiga teatern. På Norrköpings teater fingo vi gå allt som oftast på matinéerna och då blevo vi alla tre bröderna inklämda på två platser någonstans i någon loge uppe på raden, och därifrån gjorde vi bekant- skap med »Dockfé- en», »Andersson, Pettersson och Lundström», »Ett köpman- hus i skärgården», eller något annat, som på den tiden kunde anses lämpligt för ungdomar. Landsorten besöktes då av sällskap sådana som Rönnblads och Textorius'. Höjdpunkten var emellertid, när den sköna Cléo de Mé- rode gjorde Norrkö-

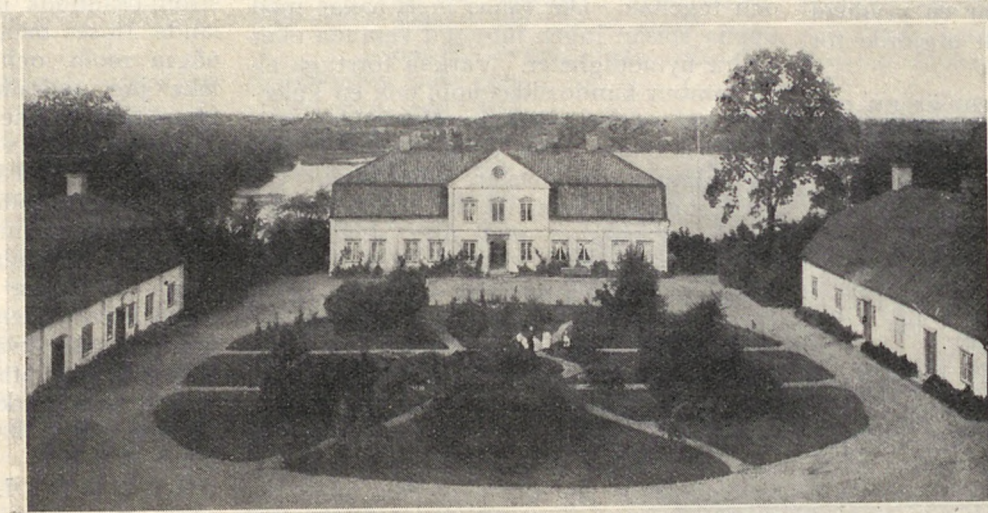
ping den äran. Vi skolpojkar stodo i tim- mar utanför hennes hotell, för att se en skymt av henne, och de mera försig- komna av oss lyckades till och med få hennes porträtt på ett vykort med egen- händig namnteckning. Jag minns, att jag gjorde en massa teckningar av henne i minnet. En gång ritade jag henne dan- sande can-can med skolans rektor och en av våra mest fruktade lärare. Teck- ningen förirrade sig till en lärare. Jag blev naturligtvis mycket förskräckt och väntade både anmärkning och nedsatt se- debetyg, men lärarna tog det helt gemyt- ligt, och teckningen lär ha gjort stor suc- cés bland kollegiets medlemmar.

Teaterflugan satt i över somrarna och då vi om ferierna bodde vid den idylliska Bråviken vid ett ställe som hette Säter, instiftade vi där och uppbyggde egen- händigt »Säters Kungliga Teater». Där spelades huvudsakligen revy, som broder Ture författade, och, stackars mamma Ida!... ut med hela möblemanget igen, och nog fick hon veta vilka odågor till sö-

ner hon hade se'n. Men Säters jungfrur och drängar njöto i fula drag av vitsarne och kupletterna om deras husbönder. App- låderna dånade, och det voro vi alldeles säkra på, att aktörer det skul'e vi bli en gång i framtiden. Så hade vi vår egen tidning, »Säters Allehanda», med text av Ture och Birger och elaka karrikatyrer av undertecknad. Där publicerades se- rien »De löjliga familjerna», en samling vrångbilder av fami'ljens sommarumgänge. Vi hade även en mycket verksam och populär förening bland ortens ungdomar som vi döpte till »uthusens prydnade med konstverk». Konstverken bestodo av Strixurklipp för de mera religiösa fami- ljerna och andra kolorerade planscher för de övriga.

När det var bönemöte för lantbefolk- ningen, »filade vi på trån» så både gum- mor och gubbar trodde själva Den Lede var lös, och vi lade ut paket med ved- trån och annat i samma stil i det oänd- liga. Jag tror våra arma föräldrar voro verkligt glada när skolans hösttermin bör- jade och vi måste säga farväl till som- marens lyckliga da- gar. Ja sannerligen, jag kan ännu den dag som i dag är längta åter till de somarne, och för min lille sju- årige son Tommy be- rättar jag nu om kväl- lerne om våra brava- der från den tiden. Det går inte en kväll som han vill sova utan att ha fått sin pappa att berätta om alla de »rackar- tyg pappa gjorde när pappa var liten».

Einar Nerman.

Edeby, där Julia Svedelius bodde som barn.

FAMILJEN GÖR EN MATTA. Av KAR DE MUMMA

— VI BEHÖVER EN MATTA, SADE HON.

— Vi har en matta, svarade han. Den är god nog åt oss.

— Jag menar inte att köpa någon. Vi kan göra en matta. Fru Bodin har gjort en stor matsalmatta och Ester håller på med en att ha i hallen. Det hela är mycket enkelt. På en månad ungefär har man den färdig. Vi kan hjälpas åt hela familjen.

Han svarade ingenting, utan nästa dag inköptes material till en matta. Det var först en stomme, så var det fyra pappaskar fulla med ulltofsar i olika färger, dessutom var det tvenne brädlappar.

Mannen såg på alltsammans, därpå sade han:

— Det hade varit enklare att köpa en färdig.

— Du är då alltid så bekväm av dig. För min del är jag intresserad av detta. Jag och barnen börja i eftermiddag.

Mannen åt middag ute på restaurang i sällskap med några vänner. När han kom hem låg hela familjen över matsalsbordet och klockan var halv ett på natten. Stommen och ulltofsarna i olika färger låg under familjen. Alltsammans var en enda röra.

— Ha barnen läst sina läxor frågade han.

— Det är viktigare med mattan nu, svarade hon.

— Får jag hjälpa till?

— Det är försent nu, du skulle ha varit mer intresserad från början. Gå nu och lägg dig.

Mannen gick till sängs. Han drömde bara om att knyta mattor. När han vaknade på morgonen sov hela familjen.

Han smög sig upp tyst på tå. Han gick in i matsalen och såg på mattan. Det var fortfarande en enda röra. Mitt i alltsammans låg ett mönster, varefter mattan skulle göras. Ett mönster i olika färger. Han stal detta mönster. Därpå gick han tillbaka in i sängkammaren och sov lugnt tills det blev dags att äta frukost.

— Hur går det med mattan? frågade han sin hustru.

— Jo tack bra. Är det ett försök att vara spydig?

— Nej varför det?

— Jag trodde barnen har talt om vad som hänt. Vi ha slarvat bort mönstret. Jag har ringt till butiken efter ett nytt, men det finns inget kvar.

Mannen log invärtes. Så sade han:

— Kan ni inte hitta på något själva?

— Nej det går inte. Då skall man vara alldeles ensam om det. Om en vill ha grönt och en annan rött och en tredje gult, hur blir det då? Mat- tan ska väl inte vara en tavla av Grünewald?

Senare på dagen kom yngste sonen till sin far och sade: — Jag vet att pappa har knyckt de' för de' ligger under pappas skrivbordsalmanack.

— Lymmel, sade fadern. Därpå tillade han:

— Vill du gå på bio i kväll?

— Ja dom ger ett väldans lattjo program på Astoria.

— Nää jag lovar. Förresten hade jag aldrig talt om de, för då hade man ju fått börja hjälpa till me de där igen.

Och så gick yngsta sonen på bio.

Dagen därpå gick fadern till en butik, där man sålde mattor. Han visade mönstret och bad att få köpa just en sådan matta. Man letade länge, men till sist hittade man en, som i det närmaste var likadan.

— Se här, sade han när han kom hem, här har jag köpt en ny matta. Nu behöver ni inte sitta oppe om nätterna å arbeta på den andra.

Hustrun såg på den nya mattan, därpå slog hon ihop händerna och sade:

— Just så ska den här bli. Vi kan knyta mattan efter den här. O så bra Gustav lille. Och så tog hon ånyo fram stommen och de fyra pappaskarna med ulltofsar i olika färger och dessutom tvenne brädlappar, varpå man började på nytt.

Och både fadern och yngste sonen fingo vara med. Ända till klockan halv två på natten. Man hade hunnit så långt på mattan, att man med lätt- het kunde räkna ut att det skulle taga åtta år att få den färdig. Och så länge kan ju en äkta man mycket väl hålla sig på mattan.

STINAS
DELIKATA
SENA P

Den finaste Julsenapen är *STINAS Delikatess-Senap*. Den har tillvunnit sig allmänt erkännande för sin fina och delikata smak. Pröva den och den kommer att bli Eder favoritsenap. Finnes i alla välsorterade speci- och matvaruaffärer. Rekommenderas till alla Husmödrar.

Fabrikant:
STINA HEDBERG
Telefon 22 27, NORRKÖPING.
Ombud med nederlag för Stockholm med omnejd:
KONSUL AD. HOFFMAN, Baldersgatan 8 B.
Tel. Norr 104 16.

Glänsande resultat
ernås med
Standard Golvlackfärg

1 kg. burk kr. 4:50
1/2 " " " 2:50

Till salu i varje välsorterad färghandel.

FÄRG & FERNISS FABRIKS A.-B. STANDARD
TRELLEBORG

Röda sidor och svart slitbana med T-nabbar känneteckna **svenskt kvalitetsfabrikat.**

ELEGANT och SOLID

verkar varje automobil vara monterats

TRELLEBORG
CORD
BALLONGRINGAR

Levereras i mest förekommande storlekar av beprövat säkert utförande. Besök eller telefonera till oss eller våra försäljare vid första ringkomplettering.

TRELLEBORGS GUMMIFABRIKS A.-B.
Stockholm TRELLEBORG Göteborg

Trelleborgs Gummi-fabriks Försäljnings A.-B. Fredsgatan 2 Tel. 8595 och Norr 8595

Trelleborgs Gummi-fabriks A.-B. Nederlag Otto Rahmn St. Badhusgatan 28 Tel. 46 41 och 77 54

En delikatess för smörgåsbordet

Arboga smörblandning "Mejerit"

Priset en bagatell i förhållande till den utsökta kvaliteten! ~

LUNDA

Julinköpen stunda

— det är många att tänka på med presenter. Den bästa och mest kärkomna julgåvan blir en praktisk sak för beklädnaden eller ekiperingen. I våra synnerligen väl sorterade specialavdelningar kan Ni vara säkra på att finna, vad Ni söker för både herrar och damer — för både stora och små. Skulle Ni ej kunna bestämma Eder för någon lämplig present, så löser Ni alltid julklappsfrågan på ett briljant sätt genom att ge

ett presentkort
från

Paul U. Bergströms A.-B.

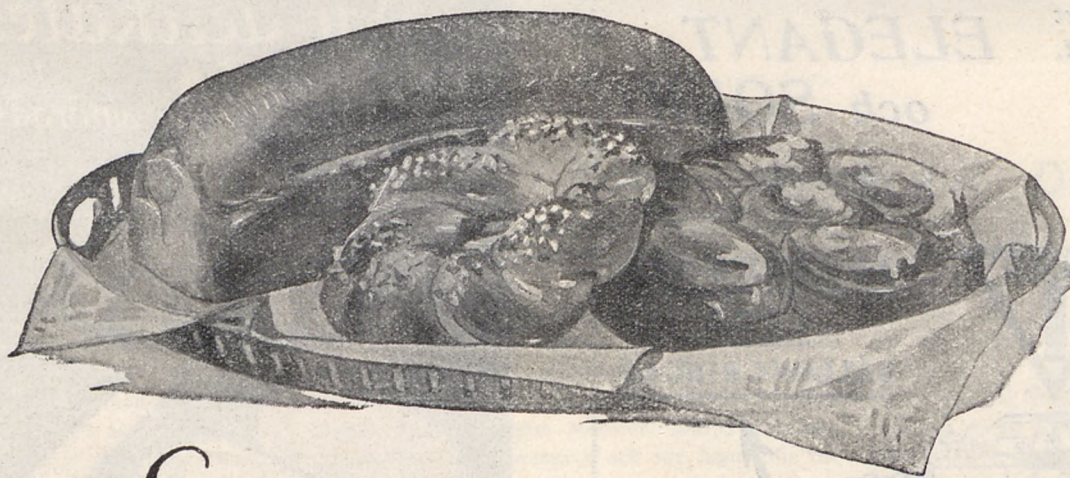
Stockholm

Om Ni kommer till Örebro är Ni välkommen till Örebro kexfabrik. Ni kan då själv se hur ren, ljus och hygienisk fabriken är, och Ni skall förstå varför Örebro kex är så läcker.

Örebro
KEX

LUNDINS

Tillskriv oss och vi sända Eder gratis och franco omgående vår receptbok.

Ett lyckat bak är till glädje för varje husmor. Degen jäser jämn och vacker och resultatet blir alltid tillfredsställande om man använder

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK GRUNDAD 1855

Idun

Varningsbrevet

Novell av ALMA SÖDERHJELM.

SOLEN STOD MITT INNE I EN krokig tall med en bred gloria av strålar omkring sig, och som eldar lyste de röda daliorna i sitt mörka bladverk. Framför en risig halvt uttorkad krusbärsbuske bildade småmyggen en rörlig slöja. Luften hade blivit stilla. Havet hade mojnadt av. Trädens och buskarnas skuggor lågo skarpa över klipporna, omväxlande mot solflaken, som lyste utan att göra ont i ögonen.

På trappan till den röda stugan mitt över sundet, satt en vitklädd flicka och sydde. Men nu var hon också färdig med sitt handarbete. Hon vek ihop det och gick in. Dagen gick över till kväll.

Ensamheten drog som en sky över skogen och havet. Ett sista vinddrag föddes som ett avlägset eko av dagens stormar. Det lekte bland daliornas bladverk, rasslade i krusbärsbuskens torra grenar och drog smekande genom Ingrid's hår.

Hon mindes hur lyckliga de varit här i den gula villan med de vita listerna kring dörrar och fönster! Redan utanpå såg den ut som hade den rymt all världens trevnad och hemlycka! Huru ofta hade hon ej suttit hela eftermiddagarna just så här och med ens hade ångbåten låtit så där dombasunaktig, den lilla båten, som var så liten att den knappast syntes häruppiifrån. Och hon hade gått genom tallskogen ned till bryggan för att möta honom.

I dag hade han inte kommit. Nu kom han inte mera hem på vardagskvällarna. Han hade annat att göra. Han hade fått så mycket att göra.

Ack, hon visste väl, att intet arbete någonsin hade kunnat hålla honom i staden under de två föregående åren. Nu var det något annat. Och hon visste även vad det var. Det var de gula breven, som han fått varje gång han stannade

längre på villan och som postfröken envisades med att sända hit fastän det regelbundet stod »restante» på kuverten.

En annan hade kanske kunnat inbilla sin hustru att det verkligen var för arbetets skull som han var kvar. Men Nils! Nils som var en sådan goddagspilt, som inte arbetade mer än han var tvungen till, som alltid sagt att han trivdes bara med naturen, med villan och med henne!

Och så var det inte bara att det kom brev. Men hans gest, när han tog dem. Redan den gesten sade, att det var något som han hade ont samvete för. Och det där med bordslådan! Den enda lådan i hela villan till vilken det existerade en nyckel, den hade han låst! Som förr alltid varit upplagsplatsen för bådads viktiga brev och aktstycken och som ingen av dem hittat på att någonsin låsa!

Hon kunde inte riktigt förstå sig på honom ändå. Att med ens så där utan någon orsak bli kär i en annan. Om hon hade grubblat sitt huvud sönder, kunde hon ej kommit på vem det gällde. Hon hade ej ens några indicier. Intet annat än det gula brevpapperet, som var så likt hennes eget att det kunde ha varit taget direkt ur hennes portfölj. Nåja, det främmande fruntimret kunde kanske ej förutsätta, att hon hade samma moderna brevpapper. Men hon kunde måhända ha valt sig en något mindre i ögonen fallande färg, när hon skrev till en annans man.

Om hon ändå kunnat säga honom, Nils, sitt grubbel och sina tankar! Det var så ovant att hålla dem för sig själv. Ända från det de förlovade sig hade hon sagt honom allt.

Varje gång han var borta tänkte hon alltid: när han kommer hem igen, skall jag tala med honom. Men när han kom, kunde hon inte. Hon hade en känsla av att det skulle vara precis som att kasta

middagsmaten i golvet eller slå sönder möblerna i deras hem.

Och på samma gång kände hon sig oärlig gentemot honom. Att gå och bära på något som gjorde henne ont och inte säga det till honom, som var hennes vän.

Tänk om hon skulle skriva!

Han brukade säga henne att hon skrev så bra brev, att hon fann så riktiga ord för det hon ville säga.

Det var en god ide: hon skulle skriva. Inte elakt och hetsigt. Men lugnt och sakligt. Bara en första varning. Säg honom, att hon visste allt. Att hon förstod det av de gula breven som kommo regelbundet varje gång han stannade på villan och ibland t. o. m. när han inte var hemma.

— Kommer herrn inte hem till natten? Stina hade kommit ut på trappan och stod och såg bistert över landskapet.

— Stina vet ju att det inte kommer några fler båtar i kväll.

— Han kunde välän komma med motor, sade Stina lugnt.

Det fel uttalade ordet väckte åter hos Ingrid nytt hopp. — Tänk, om han skulle komma med motorbåt! Han hade visserligen ej gjort det förr, men någongång måste vara den första.

Och det var i alla fall i denna eventuella förhoppnings tecken, som hon tog ett av de gula brevpapperen ur den pressade krokodilskinnportföljen och började skriva.

Hon läste igenom brevet. Hon gillade det. Det var just som en första varning skulle vara. Strängt utan bitterhet, sakligt utan kommentarier. Hon sade ej alls några skymfliga ord om sin rival. Hon sade heller icke något hotfullt om skilsmässa. Hon skrev bara som det var: att hon förstod att han älskade en annan, och att hon var beredd att avstå sin plats,

ifall denna andra var honom värdig, och kunde göra hans lycka. Endast en liten fingervisning på slutet om att »damen ifråga» kunde hålla sig med litet diskretare brevpapper och att han själv gjorde bäst i att uppge annan adress för det slags korrespondens än sin egen postanstalt, i synnerhet som postfröken var nog dum att ej behålla breven kvar på sin anstalt.

Sedan tillade hon i ett P. S., att hon varje gång ett brev kom hade varit fästad att bryta det, vilket hon även ansåg som sin rätt eftersom han lovat henne oförbehållsamt förtroende när de gifte sig, och att han kunde vara lycklig över att ha en så diskret hustru, att hon aldrig följt denna sin ingivelse.

Men när hon läste igenom brevet, tyckte hon inte riktigt om sitt postskriptum. Det verkade på något sätt småaktigt och tarvligt, som hade hon redan gjort en indiskretion. Hon skrev därför om brevet och utelämnade postscriptet.

Det hade redan blivit mörkt, när hon gick ned till bryggan och lade brevet i den lilla gråmalade trälåren under flaggstången. Det skulle gå med den tidiga morgonbåten och han skulle ha det på kontoret redan på förmiddagen. Då kom han utan något tvivel med 3-båten. Vad sedan skulle följa var omöjligt att förutse. I alla fall kunde han ej förebrå henne något slags indiskretion. Breven kommo ju automatiskt — det vill säga genom den automat, som bildades av postfrökens stupiditet! Att hon sett dem, kunde hon ej rå för.

Följande dag var en lång dag under vilken hon hann plocka mycket svamp, stoppa och brodera i oändlighet. Hon hade t. o. m. själv gått ut i skogsbackarna och plockat hallon till middagen för att tiden skulle gå. Det var nämligen Nils' passion.

Äntligen närmade sig klockan halv 5. Hon gick långsamt genom talledungen ner till bryggan. På vägen plockade hon en bukett av ljungen, som just börjat blomma. Hon valde de mörkare med den högröna grönskan. Dem tyckte Nils om.

På bryggan var redan församlad en massa människor från de olika villorna och tiden gick med att prata med dem.

Och där kom båten! En snigelbåt var det. Den formligen kröp fram. Och hur långsamt snodde den inte om udden till Storöbryggan, och vilken ändlös tid tog den inte på sig för att åter sticka fram sin lilla vita stäv! Den formligen krälade över viken mot deras ö.

Där stod kamreren i grön filthatt och de tjocka, bruna kläderna, som han gick med i vilken värme som helst! Och bredvid honom de två unga flickorna som bodde om udden i villan vid sjön. Och bakom dem Långö-trädgårdsmästaren med sina tomma korgar.

Men var var Nils? Han brukade alltid stå och stödja huvudet mot dörren till kajutan. Nu stod där en annan alldeles främmande herre. Kamreren gäst, eftersom de växlade några ord.

Nils var inte med.

Men när Bror, ångbåtspojken, skulle lyfta locket på den blå brevlådan under flaggstången såg hon redan ett gult kuvert sticka lysande fram mellan hans fingrar. Han fick syn på henne, vände sig om och räckte till henne brevet och en pac-

ke tidningar. Medan de andra hälsade på sina anlända män och gäster, ilade hon fram vägen genom talledungen.

Stina stod på trappan.

— Det har varit bud från herrn att han måste resa bort på en affärsresa och kunde inte komma ut i dag.

— Sade han när han skulle komma?

— Han skulle komma i morgon. Soppan är på bordet, tillade hon.

Ingrid lade tidningspacken ifrån sig och smög det gula brevet inom ett av korsbanden, så att Stina ej skulle se det.

Hon åt hastigt, brände sig på tungan, gråten steg upp i strupen på henne. Det var oridderligt, orätt av Nils, att inte komma, det var hänsynslöst att bara låta ringa in ett telefonbud att han ej kom hem. Hon kände sig kränkt i sin värdighet av hustru, av vän, av kamrat. Det var illa gjort, ovänligt, okamratligt, vad han gjorde henne. Och varför skulle hon visa honom hänsyn. Varför skulle inte hon vara okamratlig? Nu var hennes tålmod drivet till sin spets. Nu skulle hon bryta brevet, läsa det, och så i morgon när han kom, skulle hon slänga det i ansiktet på honom. Det vore den bästa av alla anklagelser. Vilken fräckhet att sända brev till deras postanstalt och vilken lycka att postfröken var så dum! Hon förstod väl inte vad ordet restante betydde!

Om Stina ändå ginge och hon fick vara ensam med sina tankar! Men först skulle hon resonera uppköp och sedan

skulle hon resonera strykning! Och när Ingrid redan stigit upp för att taga brevet, kom hon tillbaka och skulle taga ut kaffebrikan. Och sedan var det kaffeduken som skulle skakas —.

Äntligen! Ingrid grep korsbandet och drog ut det gula kuvertet samt s'et hastigt upp det. Hon visste att om hon betänkt sig ett ögonblick, hade hon ej kunnat öppna brevet. Också nu kände hon sig som en brottsling. Det var otäckt att vara tvungen att gå smygvägar, att göra något bakom Nils rygg. Men hon kunde inte låta bli. Hon måste se faran mitt i ansiktet, få ett slut på dessa ohyggliga grubbel, som hade förstört hela hennes sommar, hela det goda förhållandet mellan Nils och henne.

Hon drog brevet ur kuvertet så att detta flög in i dahlrabatten. Vinden tog det med sig och drog det ned för klippan.

Hon reste sig och tog upp det, kramade det hårt i sin hand.

Usch, varför skulle hennes hand darra så? Var det inte hennes äktenskapliga rätt att veta vad som försiggick inom hennes eget äktenskap?

Det var redan mörkt och hon måste hålla brevet under ögonen för att kunna se.

Kära älskade Nils — stod där.

Det var hennes eget brev. Hennes eget varningsbrev.

Nej, så idiotisk hade hon ändå inte trott att postfröken skulle vara —.

Kvällsvinden drog klagande genom de krokiga tallarnas toppar. Mörkret föll över klipporna och över havet. Hon kände att hon frös.

Brevet kändes så underligt i hennes hand. Som en anklagelse. Hon tog upp det. Hon försökte att läsa det. Hon ville föreställa sig, hur Nils känt det, om han hade fått det. Men hon kunde inte. Det var för mörkt.

Förargad rev hon sönder det i små bitar, och skulle just strö dem för vinden, när hon tänkte på att något av dem kunde fastna och ligga där som en anklagelse i morgon, när Nils kom hem.

Men strax efter, när hon såg dem brinna i den öppna spiseln i vardagsrummet, kände hon det som en lättnad. Det kändes som en befrielse, att dock icke ha gått smygvägar, att ej ha gjort något brottsligt. Att inte i morgon, när Nils kom, behöva stå som en anklagad inför honom.

Hon förstod plötsligt, att Nils och hon dock ej voro samma person. Att en var bar ansvaret för sina egna handlingar, handskades med sitt eget liv som han fann bäst. Hennes handlingar voro icke hans och hans icke hennes.

Vad som än skulle bli lösningen av de gula brevens hemlighet, skulle Nils åtminstone icke ha något att förebrå henne.

Det var också bättre att ingen veta. Det fanns kanske en möjlighet att hennes misstankar ej voro grundade.

I alla fall skulle hon vänta och se, tills något tillfälle yppade sig att på ett ärligt och naturligt sätt tala med honom.

Eller kanske skulle hon inte alls säga något. Utan bara vänta tills de gula breven upphörde och han åter kom hem på vardagskvällarna.

Det var hennes eget brev.

AMATÖRFOTOGRAFERNAS SKÖRD

PRISBELÖNADE OCH ANDRA BILDER FRÅN IDUNS FOTOGRAFITÄVLAN 1925.

Eric Jeppsson, Linhamn, har sänt in en hel samling fotografier, som renderat honom första pris i öppen klass i Iduns stora amatörfotografitävlan. "Regnvädersdag i Skåne" som denna bild rubriceras vann särskilt prisnämndens bevägenhet.

En äkta skånsk bild, från Skanör, ur Eric Jeppssons samling.

DET SVENSKA LANDSKAPET I sol och regn, brusande hav och stilla insjöar, städer i trolsk skymning och jäktande vardagsbrådska, ungt folk och gammalt, som njuter sol och sommardagar, folk, som arbetar, människor som äro vackra och fula, glada och ledsna — allt och alla passera revy i den svenska bilderbok, som resultatet av Iduns stora amatörfotografitävlan i somras utgör. På omstående sidor ges ett litet — alltför litet men utrymmet tillåter icke mer — urval bilder ur den stora samling amatörfotografier, som insänts till Iduns amatörfototävlan. Från landets alla hörn ha amatörfotografer anmält sig till deltagande med bidrag, som visa att vi ha gott om duktiga kameramän och kameradamer i

vårt avlånga land. Alla kunna dock tyvärr icke få pris, men därför äro segervinnarna desto mer förtjänta efter som konkurrensen varit hård. En rad ståtliga pris ha skänkts av fotografifirmor i Sverige och utlandet och utdelats i de olika klasser, som tävlingen omfattat. Till klass I, öppen klass, hade pris skänkts av *Forsners A.-B.*, Stockholm — Radiophon värd kr. 250:— — *A.-B. Jotes*, Stockholm — Contessa Nettelkamera värd kr. 176:— — *Knud Jensen*, Köpenhamn — kamera och film värda kr. 40:— — *Benno Beckemans Fotografiska*

Magasin, Stockholm — tre presentkort om kr. 100:—, 50:— och 25:—. I specialklasserna ha pristagarna fått mottaga bl. a. en kamera värd kr. 350:— av *Ernemanns Werke A. G.*, Dresden, 2 Kodakkameror värda st. kr. 107:— av *Hasselblads A.-B.*, Göteborg, tre Goerzkameror värda kr. 156:—, kr. 68:— och kr. 20:— av *Goerz A. G.*, Berlin samt tre presentkort på resp. kr. 100:—, 50:— och 25:— av *Gevaerts Skandinaviska Generalagentur*.

LAND OCH FOLK SEDDA GENOM AMATÖRFOTORAFENS KAMERA

En vacker Stockholmsstavla -- tredje pris i Goerzgruppen till Anna Wahlberg, Stockholm.

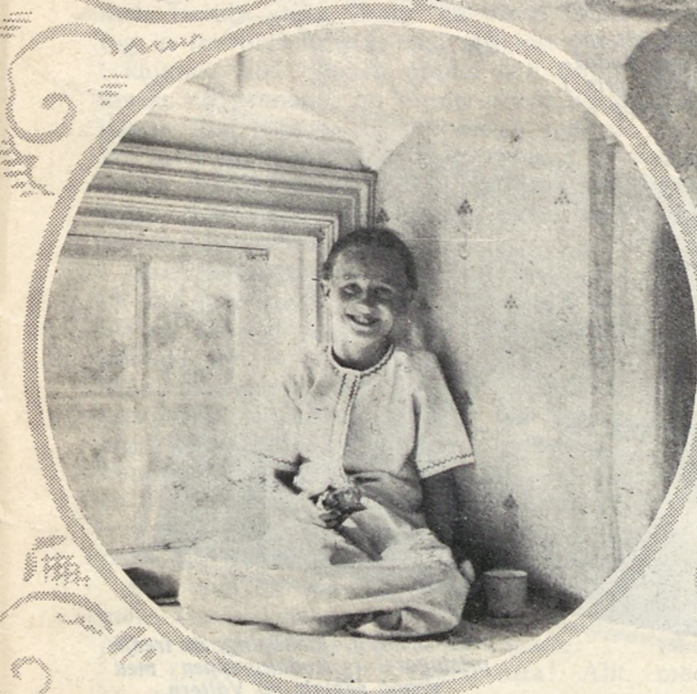

"Hemåt!" kallar kameramannen C. L. Hessle, Stockholm, detta lyckade foto, taget med Goerzfilm och belönat med första pris i grupp c.

Bland pristävling-
förslag i Iduns
stora fotogra-
fiska tävlan

Tre glada najader vid Malens sandstrand.
Foto E. Hakon-Pettersson, Malen.

En nätt bild från fönstersmygen, foto taget med Gevaerts-film av Greta Jansén, Storbacka. Andra pris i d-gruppen.

Vildsvanor, en vacker bild av E. Hakon-Pettersson, Malen.

Denna stämningsfulla idyll vid brasan har fångats med en Ernemannkamera av August Svensson, Wiggbyholm, och erövrat priset i klass II, grupp a.

Detta vackra och karaktärsfulla porträtt av Edv. Nilsson, Hälsingborg, fick andra pris i öppen klass.

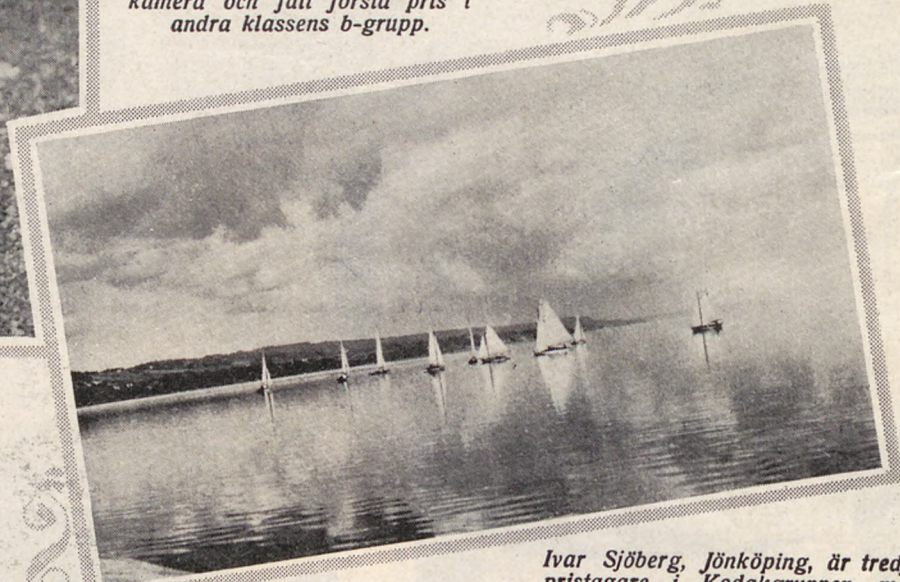
En skickligt tänkt och utförd bild av A. Lundgren, Gävle, som belönades med tredje pris i öppen klass.

En skälmunge. Insänd av Arne Wahlberg, Stockholm.

Månken vid Öresund, ett vackert foto, som tagits med Kodak-kamera och fått första pris i andra klassens b-grupp.

Ivar Sjöberg, Jönköping, är tredje pristagare i Kodakgruppen med denna seglats på Vätern.

Sörmland, foto av Sam Samuelson, Nyköping.

JÄRNHOLMARN

Av HASSE Z.

EFTER EN LUGN OCH VACKER dag med sol och svag, ljum vind kom ovädret på kvällen strykande fram över havet. Det började med en stormby, som man trodde strax skulle gå över. Man tog in rev och stuvade ned allt löst gods i kajutan, höll ögonen öppna och följde kortet noggrannare än eljest. Visse.ligen kände han vattnen härute sedan många år, men ändå var han nog sjöman att förstå vad det kunde gälla. Han fick ned Britt under däck och lugnade henne med att allt snart skulle vara över.

Han visste var han låg och förstod också rätt snart att byn, som kom, blott var början till det stora ovädret. Han såg molnen, som ströko fram över dem akterifrån och som seglade fortare än de och han visste, att här gällde det att handla lugnt och säkert. En havssegling har sina behag i lugnt och vackert väder, och för en man kan den också ge en del i storm och hård vind, men med en kvinna ombord blir äventyret litet annorlunda.

Där kom en sjö och slog in i sittrummet. Han sparkade igen dörren till kajutan samtidigt med att han ropade:

— Den tog vi lätt! Ingen fara! Allt går bra.

Han fick ner storseglet och länsade för focken. Vattnet yrde blåvitt om kuttern och i susande fart dansade de fram på de långa, sugande vågorna.

Han såg en skymt av hennes huvud, där hon satt stilla på toften i kajutan och han tänkte: stackars liten, vad hon skall vara rädd.

Nästa minut stod hon i den korta trappan och frågade:

— Är det något jag kan göra?

— Åh, bara var stilla och lugn, ropade han till henne genom vädret. Vi komma snart i lä av Stor Sand och då är allt över. Vi ha Järnholmen rätt förut.

Skymningen kom — man var i slutet av augusti — och det dröjde inte länge förrän kvällsmörkret var över dem. Men nu kände han att stormen lugnat under land, och kom han bara om udden på Stor Sand in i sundet till Järnholmen så var allt klart. Men mörkret — mörkret på havet. Lokalsinne, tänkte han, vad är det? Konsten att hitta i en svart säck. Något stort och suddigt i de mörka konturerna dök plötsligt upp framför honom. Land, höga tallar mot himlen och sten som glittrade mot bränningen. Snabbt fick

han över rodret med fören en handsbredd från grynnan, han hann blott viska Guds tur! då det började slå i focken och han låg på lugnt och smult vatten i sundet mellan Stor Sand och Järnholmen.

Han sprang upp ur sittrummet och fram på däck för att se att allt gick rätt. Kuttern gled in under Stor Sands mörka furor så gick den över på styrbord mot holmen, och där såg han under stora, gröna alar en liten hamn med bodar och brygga. Hon stod bredvid honom på däck och talade och frågade:

— Var äro vi? Är det en holme eller en ö? Det är ju bara att gå i land. Bor här någon?

— Det ser så ut, svarade han. Här har aldrig bott någon förut på långa tider. En gång var här lotsstation, jag har sett grunden till huset, men det är många år sedan.

Kuttern gled in till bryggan. Där var så djupt att större båtar än den här kunde gå in. Han hoppade i land och gjorde fast och fick ut en akterända till säker förtöjning. Så hjälpte han henne ned på bryggan. Hon stod där och skrattade med sin hand i hans och sade:

— Ensamma på en obobodd ö. Och genomvåta. Var har du tänkt lägga mig i natt? Bygger du en koja åt oss?

— Det finns inga bryggor och bodar på obobodda öar, sade han. Åtminstone inte så fina och väl skötta som de här. Här bor ordentligt folk. Låt oss ta reda på dem.

De följde en stig, som ledde upp från stranden till en liten äng mellan alar och björkar. Han hade sin ficklampa tänd och med den fick han en cirkel av ljus framför dem på vägen. Plötsligt stannade han för ett ljud som inte gick ihop med nattvinden och dyningen från sjön. Han släckte den lilla lampan och stod stilla. Genom mörkret omkring dem hörde han en mansröst tala:

— Vem där? Är där någon? Så hörde han skall från hundar, och då han tände lampan på nytt, såg han ett stycke framför sig en grovt byggd man i sportdräkt, som höll in två svarta pudlar i koppel. Han lyfte sin mössa och sade:

— Vi kommer seglande. Tog nödhamn här. Ett svårt väder. Men vi kom igenom det. Bara litet våta.

Mannen med hundarna såg tyst på främlingarna och sade så med ett leende:

— Nej, det är icke något väder för lustresande. Det är bäst ni kommer under tak. Följ med här.

Han släppte hundarna, som snabbt vände tillbaka och som en förpatrull visade vägen in mot ön.

De gingo över den lilla ängen och kommo på nytt in i skog, där de i en uthuggen glänta stannade vid en liten ryggåsstuga med torv på taket och en skorsten, som lyste vit i nattmörkret mot de höga furorna.

Mannen i sportdräkten stannade, lockade på hundarna och lät främlingarna gå före upp på den lilla förstubron. Ett varmt ljussken föll ut genom den öppna dörren och i det skenets breda strimma sågo främlingarna, där de stodo på tröskeln, ett stort vackert rum, väl bonat och rätt, inte för en fiskare och skärkarl, utan för en herreman, inte en jaktstuga utan ett väl timrat hem. I den stora öppna spisen i ett hörn av rummet brann en brasa, som både lyste och värmdde. Britt ställde sig framför den för att torka sina våta kläder, då husets herre steg in, hälsade och sade:

— Välkomna då i denna en'li hydda. Och så med djup och allvarlig röst i det han bugade sig: — Mitt namn är Lind.

— Ingen'ör Henkel med fru, svarade seglaren lika allvarligt och bugade sig stelt och korrekt.

Lind stod ett ögonblick stilla och såg på fru Henkel, så tog han ett steg emot henne och sade:

— Ett bra sätt att torka kläder, men något långvarigt. Jag har ett bät're. Kom med in i kammaren får ni allt vad ni behöver. Jag har massor av kläder för er båda, bara karlkläder, men torra. Seså, innan ni börjar frysa. Och han tog henne lätt i armen och förde henne in i kammaren. Och ni med, sade han till ingeniören. Ta vad ni behöver. Det är ju inte så noga med hur det sitter så här i ensamheten ute vid havet. Under tiden gör jag i ordning litet mat, litet varmt te åt frun och så kanske en grogg åt oss. Tobak och cigarrer har ni därute vid spisen.

Han stängde dörren och försvann i ett kök på andra sidan om det stora rummet. Seglaren och hans fru hittade snart de kläder, som passade dem bäst — fru Henkel var van att gå i korta sportbyxor, och hon blev glad, då hon fann ett par sådana av korderoj. Medan hon klädde sig talade hon ivrigt och nyfiket med mannen:

— Var äro vi? Och vem är han? Ett sagoslott långt ute i havet. Så väl allt är byggt och vilken ordning.

— En ensam karl har alltid ordning omkring sig, sade Henkel. Det är först då han får en kvinna i huset som han blir slarvig.

Fru Henkel blev färdig. Den stora brokiga islandströjan klädde henne och de vida byxorna, i vilka hennes lilla smärta kropp nästan försvann, gav något barnsligt lustigt åt hela figuren. Hon kände sig som då hon som liten flicka klädde ut sig i pappas kostymer.

Med händerna i byxfickorna gick hon ut i salen. Där lågo de två pudlarna och stekte sig framför spisen. De reste sig, då hon kom, men då de kände, att hon var klädd i husbonds kläder, viftade de svans och ströko sina huvuden emot henne för att bli klappade.

Britt Henkel såg sig omkring i rummet och för varje sak hon såg, blev hon allt mer undrande: var kom allt detta ifrån? Vackra gamla möbler, tavlor av värde, mattor, tjocka varma, alltsammans i god och riktig stil. Mitt på golvet stod ett stort runt bord redan dukat för supén. En vit duk, vackert blått porslin, av den sort, som kallas flytande blått, servietter, brutna som till den finaste middag, glas av gammal kristall och knivar, gafflar, i gammalt silver. Hon stod och såg på alltsammans med beundran och förvåning, då husets ägare steg in i bilden. Han kom från köket bärande en bricka med fat och karotter, bland vilka reste sig en stor, grön tekanna av fajans.

Fru Henkel skrattade som en kvinna alltid gör, då en man sysslar med hushållsgöromål. Förmodligen tycker hon, att han är löjlig, då han går in på ett område, som hon anser vara sitt.

— Får jag hjälpa er, sade hon, det här är ju mitt göra.

— Det har varit mitt i tre år, sade Lind. Men gärna, om ni har lust. Och så hjälptes de åt att sätta fram supén. Henkel stod vid spisen, stoppade sin pipa och såg på och sade:

— Det är som på julafton för de små barnen. Så varmt och skönt. Och så obergripligt.

Supén var färdig. Där fanns den traditionella strömmingen, stekt och inkokt, där låg ålen i sin gelé, där fanns ost och bröd och så naturligtvis öl och brännvin. Man åt med god aptit, serverade varandra och gjorde allt för att vara så artig och uppmärksam som möjligt. Både värden och gästerna voro friluftsmänniskor med enkla och primitiva vanor, när så behövdes. Där fanns nog en etikett i deras umgänge, men den störde dem ej. Man pratade och skämtade som goda vänner. Henkel berättade om seglatsen och äventyret med stormen, och då han slutligen tackade för den goda maten, gjorde han det enkelt och naturligt som hos en god vän.

Så röjdes bordet av och värden överraskade med en kopp kaffe och en gammal god konjak. Herrarna tände sina pipor och lade mer ved på brasan. Fru Henkel satt på några kuddar på golvet vid spisen, rökte en cigarett och såg in i brasan. Hon satt tyst, men så vände hon sig mot värden och sade plötsligt:

— Är ni sommargäst, en sommargäst

som glömt sig kvar efter de andra, eller har ni den här stugan ändå för ro skull, när det faller er in? Nu vill jag veta allting.

Lind log och svarade:

— Ni är inte den första, som frågat det där, men ni är den första på länge. Man har tröttnat på att fråga. Kanske därför att man anser sig veta nog. Jag bor här. Hela året. Ingen annanstans än här. Det här huset och den här holmen är mitt hem. Jag äger det och har bott här i tre år, tre vintrar och tre somrar. Jag tänker stanna.

— Ni skall inte tro, sade Henkel, att ni kommer ifrån saken så lätt. Min hustru kommer att förhöra er i detalj. Hon släpper ingenting.

— Ni är inte fiskare och inte torpare, sade fru Henkel.

— Om man så vill, båda delarna. Lind såg ut genom fönstret, mot vars mörka ruta tecknade sig grenen av en grov tall. Fiskare, torpare, litet jägare, men inte bonde. Inga kreatur, ingen ladugård och intet jordbruk att tala om. Bara så mycket att det räcker för mitt eget behov.

— Ni menar inte, att ni lever på vad Järnholmen ger er.

— Jo, det mesta får jag här. Något litet från Stor Sand, men inte mycket. Mjölken hämtar jag vid öns norra torp. Jag har en sköteka och på vintern, då sundet fryser till, går jag över på isen. Men är det så märkvärdigt allt detta? Jag är ingen Robinson. Jag har bara gått tillbaka till naturen och tagit med så litet som möjligt av den kultur jag lämnade. Vad tjänar det till med ett förhör. Det är bättre att jag ger er alltsammans i ett band. För ett år sedan, då jag var trött på att berätta om mig själv för alla nyfikna, som kommo hit, skulle jag inte gjort det. Men nu kan jag ta i med nya krafter. Kanske jag kan lära er något. Hör nu noga på. Det blir en berättelse, där det upplevda är intressant och spännande för berättaren.

För tre år sedan var jag en trött man. Inte så ung och inte så gammal, men dock mycket äldre än nu. Jag var trött på mitt liv och ändå var det inte annorlunda än tusen andras. Ett vaneliv i en stor stad, där jag, som alla andra, var dömd till ett ovärdigt liv, ovärdigt en tänkande och levande människa.

Isista stund reste jag mig och kom undan. Jag kom hit. Först på försök som gäst på Stor Sand. Under de dagarna, det var tidigt på våren, gjorde jag en seglats ut till de yttersta skären. För första gången på många och långa år kände jag att jag andades och kunde andas. Ni som själva varit här, veta hur här är en tidig vår. Ljuset över öar och kobbar, den klara litet isiga luften, vattnet djupare i färgen än andra årstider, fågellivet som vaknar på nytt. Varför lämna människor så sällan dessa gamla öar och skär? Jag tror att det är för de vårdagarnas skull, den obeskrivliga naturens skönhet, som står som ett under omkring dem.

Jag steg i land här på Järnholmen. Jag kom som ni från havet och det var en tidig morgon. Jag var ensam och jag har många gånger tackat Gud att jag var det. Såg ni den lilla ängen på vägen från stranden? Den lyste gul av gull-

vivor och vilka gullvivor! Så höga, så stora och så raka. Jag kom upp på berget, mina fötter trampade i den våta mossan, där isen nyss smält och där vattnet nu porlade och rann. Runt om mig låg hela skärgården, de vita lysande kobarna mot havet, de gröna öarna och holmarna, och på andra sidan fjärden den svaga konturen av fastlandet, som bildade en ram till tavlan.

Jag stannade här. Kunde jag annat? Jag byggde den här stugan. De skickliga karlarna inne på ön, som kunna allt, hjälpte mig och jag fick huset nästan precis som jag ville ha det. Jag har rätt in det efter min egen smak, för mig, och något litet för mina hundar. Folk som kände mig, skrattade och sade: Han kommer snart hem. Hem, de förstodo inte att detta var mitt hem. Hade blivit det för mig, som aldrig haft ett hem.

En sådan vår det första året och sommar och höst! Jag blev inte en ny människa, jag blev en människa.

Vintern kom. De första frostdagarna. De lyste som en ny vår. Vattnet blev kallt, men jag badade med större behag än på sommaren. Det är inte sant att vintervattnet är kallt för en frisk och stark människa.

Mot julen kom det litet oro över mig. Skulle det gå? Julen — vad är den för oss gamla? En tavla från vår barndom, som rullas upp på nytt. Samma vackra gamla tavla. Var fann jag den här?

En morgon i december då jag kom ut på förstubron, såg jag något skymta mellan träden, något som sakta rörde sig. Jag gick ut och mötte en råbock. Han stod alldeles stilla och såg på mig. På några ögonblick hade vi gjort varandras bekantskap. Jag gick honom närmare och räckte honom bröd, som jag bar i fickan åt hundarna. Han åt och jag strök honom över huvudet. Så gick han, men han kom igen varje morgon. Han blev min julbock. Hundarna rörde honom ej. De inte ens skällde, när han kom. De togo honom som en vän, en kamrat. En dag på våren kom han med sällskap, en hind. Vi togo emot henne som en hedersgäst och hon fick särskilt fina kakor.

Jag har haft en älg här också, men han har gått, simmat över sundet till Stor Sand. Han tyckte kanske här blev för ensamt. Men det händer han kommer igen, med sällskap, han med.

Naturligtvis har jag ett litet lantbruk. Jag har potatis och grönsaker och i år har jag också satt fruktträd. Nästa år bära de.

— Har ni aldrig längtat tillbaka till den föraktade staden, sade Henkel.

— Nej, inte längtat, men för ett år sedan for jag dit, på prov. Jag stannade i två dagar, inte längre än till båten gick ut igen. Jag gick där och längtade hit, full av oro att något skulle hända här ute. Ovälkomna gäster, som gått i land och förstört mitt hem, trampat ned och strött skräp efter sig. Jag kom ut och fann allt som jag lämnat det. Hundarna hade vaktat huset. Jag litar nu fullt på dem.

Britt hade suttit tyst och lyssnat, så sade hon:

— Allt det där är mycket bra och mycket vackert, men ändå är det inte rätt. Ni är inte född att leva här. Ni har

(Forts. sid. 36.)

Rena porer — hudens hälsa.

FORNTID — NUTID.

Det goda anseende, som tjära och svavel i gamla tider åtnjöto såsom förträffliga medel för hudens vård, har vår moderna Elfströms Svavel-Tjärtvål REPORIA visat vara välförtjänt. Det har lyckats oss att bjuda dessa medel i mild och lämpligt avpassad form, varigenom tvålen blivit lika angenäm i bruket som välgörande till sina verkningar.

Använd Elfströms REPORIA-TVÅL (med svavel, tjära och lanolin) vid Eder egen toalett. Låt barnen få draga fördel av dess förmåga att hålla hudens porer rena! Se till att husets herre icke saknar den! Elfströms REPORIA-TVÅL vill även i Edert hem vara hela familjens tvål.

Tillverkningen av Elfströms Svavel-Tjärtvål REPORIA med den säregna, väl funna och alltid oförändrade sammansättningen står under kontroll av professorn i kemi vid Uppsala universitet L. Ramberg.

Begär icke en svaveltjärtvål; begär **Elfströms Svavel-Tjärtvål REPORIA**

(lagl. inreg. skyddsmärke)

Tag inga underhålliga efterapningar, som kunna skada er förut oklanderliga hy.

ELFSTRÖMS TEKN. FABRIK, GEFLE.

Säljes överallt à 1 kr. pr st.
Extra storlek (för badet) kr. 1: 50 pr st.

Tillförsäkra Eder
en god och billig
Smörblandning.
Köp alltid

Bemärk priset
på denna obestridligt
enastående kvalitét.

Begär alltid
Boye-nålen

Ny amerikansk virknål
för silke, bomull och ylle.

Fint polerad. Avrundad spets.
Inga skarpa kanter. Skär ej
av tråden. Skadar ej fingrarna.

IDEAL-NÅLEN!

Pris 30 öre med spetskydd.

Finnes i de flesta garn-, tapisseri- o. sybehörsaffärer.

Engrosförsäljare:

Aug. Johansson Mark & Co., A.-B., Göteborg.
Bendix, Josephson & Co., A.-B., Stockholm.
Holger Petersens Handels & Fabriks A.-B., Sthlm.
G. Rosendal & Co., Stockholm.

Hej, jag dansar med min vän
svänger runt och fångar den,
den som är min själs idol
— lilla ljuva Florodol.

De unga flickorna

bli förtjusta i Florodolvålen, när de en gång provat den, på grund av dess milda, välgörande verkan. Dess rikedom av cremebildande och mildt medikamentösa essenser utöva ett stimulerande renande och förskönande inflytande på huden. Den idealiska hudtvålen är Florodol.

För alla åldrar lämpar sig Florodol lika väl. Dess milda cremeliknande lödder renar porerna, stimulerar hudverksamheten och tillför huden vissa balsamiska ämnen vilka förläna en sammetsmjuk, smidig och vacker hy.

FLORODOL

— den verkliga skönhetsvålen.

PARFYMERI FLORA, GEFLE.

Kontrollant: Fil. dr Sten Tydén.

Eleganta — men dock bekväma!

Vi erbjuda våra ärade kunder den bäst tänkbara garanti för skodon av bekväm och anatomiskt riktig passform.

Vi hava förvärvat den sedan helt kort tid i Amerika, England och på Kontinenten av alla skovaruhus med största resultat använda

RÖNTGENOSKOP-APPARATEN.

Varje kund kan själv genom denna apparat se och övertyga sig om att den sko som provas har en riktig och bekväm passform.

Vår stora skoavdelning erbjuder alltid till fördelaktigaste priser modets nyheter i största urval i Promenad- Afton- och Inneskor för damer.

Vår sortering i Barnskodon är likaledes utomordentligt stor, och kunna vi särskilt rekommendera föräldrar, att vid val av skodon till sina småtingar använda sig av vår

RÖNTGENOSKOP-APPARAT.

MEETHS

SKOAVDELNING

63 DROTTNINGGATAN 63

Fru Gurli Linder

skriver:

"Vi ha aldrig på vårt bord haft en obetald matbit", svarade en gång en husfader, när han interPELLERADES om orsaken till hans hems i förhållande till hans inkomster anmärkningsvärt solida ekonomi. Det är väl också just i fråga om maten som frestelsen att ta på kredit är störst för husmodern. Arbetarhustrun "kritisar" på magasinet, och husfrun "tar på bok" i de gentilare speceriaffärerna. Det skall en ovanlig karaktärsstyrka till att när man tar på kredit inte köpa mer eller annat än vad man verkligen behöver. — —

Den summa, som när man tar på kredit skall ut på en gång, slukar så mycket av t. ex. en månatlig hushållspenning, att det blir mycket svårt att någonsin komma ur systemet. För att inte tala om hur otillfredsställelse och tråkigt det känns att betala konsumerade matvaror. — —

Även i hem, där det finns så mycket att ta av, att det ej vållar olägenhet att på en gång betala ut stora summor, bör dock kreditsystemet undvikas för exemplens skull, med hänsyn till barn och tjänare. Barn böra aldrig sättas i tillfälle att handla på kredit. De böra ha för ögonen tillämpningen av Kellgrens ord:

*"Vi hellre gå till fots i våra egna skor
än åka på kredit i våra björnars vagnar."*

Kooperationens gagn

beror till stor del därpå, att man för alla tillämpar kontanthandel.

Det finnes 875 konsumtionsföreningar i vårt land. Gör Edra inköp i en av dem.

P O E T E N O C H F I S K A R E N

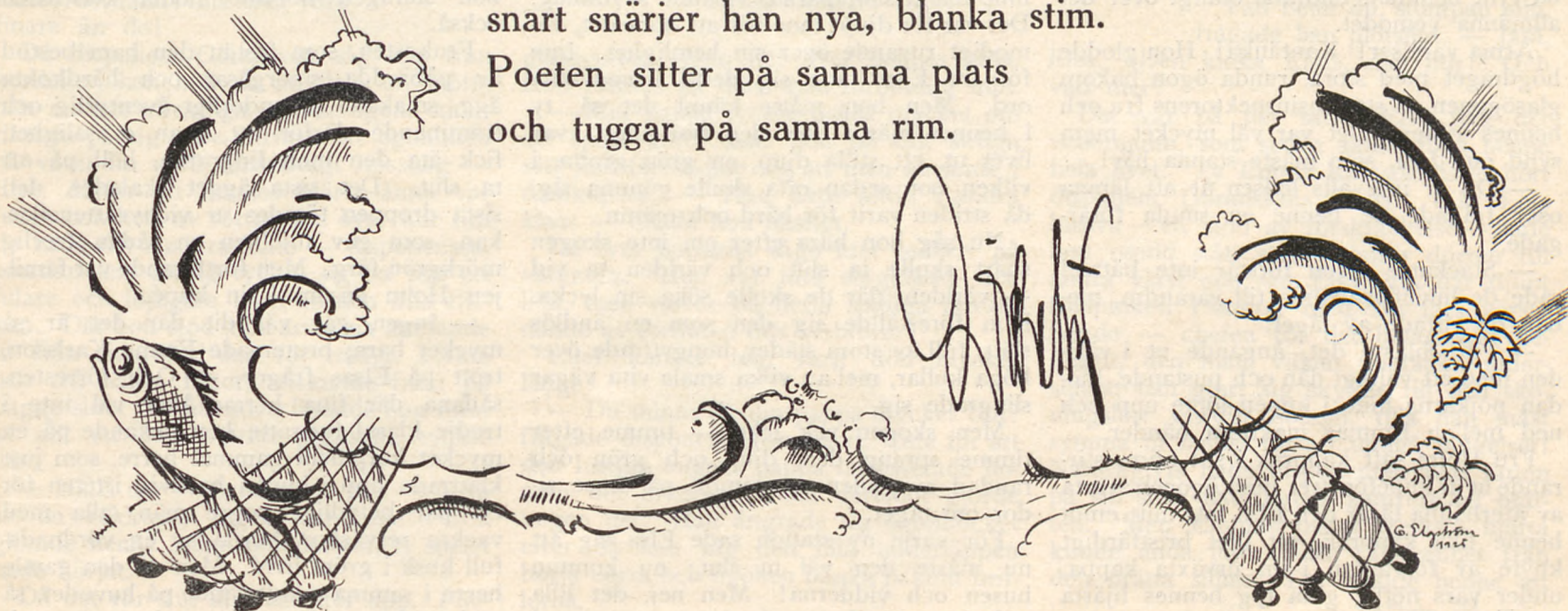
Och fiskaren lägger ut från land,
han ror att vittja sitt garn.
Poeten sitter hålögd på strand
och vevar sin tankekvavn.

Och fiskaren vänder åter i hamn
att tömma sin överfyllda vad.
Poeten mumlar ett kvinnonamn
och kysser ett gulnat blad.

Och fiskaren drar både sik och nors,
det glänser av silver där han ror.
Poeten tyngs av ett osynligt kors
och sitter bara och glor.

Och fiskaren stjälper på månglarens disk
sin fångst; det är gäl vid gäl.
Poet, har du dragit en enda fisk
som mättar en hungrig själ?

Och fiskarn styr åter på långseglats;
snart snärjer han nya, blanka stim.
Poeten sitter på samma plats
och tuggar på samma rim.

Av ANNA LENA ELGSTRÖM.

NOG HADE HON AKT PÅ JÄRNVÄG förr. Men — det måste hon erkänna helt tyst för sig själv — inte så att hon mindes det!

Alltså gällde det att inte låtsas om att hon höll på att brista av spänning, där hon traskade fram utefter perrongen i sin mors och Emmas fotspår mot det ställe, där lokomotivets röda ögon glödde ur dess svarta ansikte och dess långa, ormlika, svarta kropp stod stilla på alla sina många hjul, medan skogen såg ned på henne underligt främmande och högtidig i det ovissa gryningsljuset.

Aldrig förr hade Elsa sett världen vid en sådan tidig timme, svept i detta otydligt gråa töcken, som förvillade all verklighet. Även det var förtjusande — den litet frostbitna luften, den lätta rysningen, som tid efter annan gled ned efter hennes rygg, själva tyngden av resväskan Emma givit henne att bära — allting var det — och att de, modern, hon själv, de bägge småbröderna och Emma Karlsson, skulle fara ut i denna ovissa, gråa värld och söka sin lycka — o, det mest av allt!

— Arma varelser! hade en av de två tanterna, som kommit ned för att säga adjö, viskat till varandra bakom moderns ansträngt raka rygg.

Fru Holm hade röda ögon och likaså Emma Karlsson. Elsa, som glömt att hon senast kvällen förut gråtit i samma smittsamma ängslan, vilken de sista månaderna fyllt hemmet, undrade otåligt över det allmänna vemodet.

Arma varelser! Kantänka! Hon glodde högdraget med stora, runda ögon bakom glasögonen på stationsinspektorens fru och hennes syster. Det var väl mycket mera synd om dem, som måste stanna här!

— Du är inte alls ledsen åt att lämna oss? frågade de henne en smula förargade.

— Stackare! Hon förstär inte bättrel! sade de huvudskakande till varandra, medan de viftade av tåget.

— Pip! blåste det, ångande ut i världen med ett väldigt dån och pustande, medan pojkarne inne i kupén löpte upp och ned mellan Emmas maktlösa händer.

Fru Holm satt kapprak i sitt hörn, stirrande ut ur kupéfönstret med ögonen svarta av återhållna tårar och Elsa satt mitt emot henne lika kapprak, ett litet bristfärdigt knyte av förväntan i sin urväxta kapp, under vars nötta, gråa tyg hennes hjärta dansade en vild dans av laglös glädje.

Banan svängde — i uthuggningen stack fabriken upp sina höga skorstenar över skogen, en gyttring av olkfärgade byggnader utefter sjöns morgongråa yta. Sångens brygga gick på sina spindelben långt ut i det ljusa vattnet och brädstaplarna lyste vita mot den mörka marken. Över den ljusare ytan kom så skogen i breda, luddiga, gröna flak, varur husen tittade fram, kamrerarebostadens vita fyrkant tydligast; de kunde se gardenerna, som Emma rullat ned för en knapp timme sedan. De sågo redan ut som om de hängt där i årtal, de liknade slappa ögonlock i ett dött ansikte — ett dött hems blinda fönster. Fru Holm knöt händerna för att inte brista i gråt. — Farväl, sade hon tyst, farväl lycka, farväl ungdom, farväl allt som gör livet värt att leva. Nu hade hon bara plikten kvar. — O, Gud, giv mig kraft, bad hon med ögonen på de tre barnen — hopplösa ögon, ty nog visste hon hur litet han hittills gett mot vad hon behöft!

— Kälkbacken! Ser ni pojkar? Elsa pekade undervisande ut genom fönstret. — Och se där — Hööktorpet! Adjö! Adjö! viftade hon åt den glatta, bruna stigen där den slingrade fram mellan de tunna, smäckra stammarna allt längre och längre in i det gröna dunklet. Så tyst det var i skogen så här tidigt. Med allt sitt oväsen kunde lokomotivet liksom inte väcka det där, som sov så stilla, djupast inne bland stammarnas villande skymning. Det var för djupt inne för att höra det, vemodigt ruvande över sin hemlighet. Inte för att Elsa sade sig detta i medvetna ord. Men hon måtte känt det så, ty i hennes hjärta blev den tystnaden kvar livet ut, ett stilla djup, en grön grotta, i vilken hon sedan ofta skulle gömma sig, då striden varit för hård och ojämn.

Nu såg hon bara efter om inte skogen snart skulle ta slut och världen ta vid — världen, där de skulle söka sin lycka. Hon föreställde sig den som en ändlös slätt, full av stora städer, hopgyttrade över höga kullar, mellan vilka smala vita vägar slingrade sig.

Men skogen vek icke — timme efter timme sprang den, djup och grön och randad av gyllene strimor, på ömse sidor om tåget.

För varje ny station sade Elsa sig att nu måste den väl ta slut; nu kommo husen och vidderna! Men nej, det lilla röda huset med sina vita knutar, som stod

så ordentligt på en grusad plan, var alltid antingen ensamt eller ett av ett halvt dussin likadana små boningar med samma förbehållsamma utseende och ryggarna mot varandra — liksom hotade av skogen, vilken stod inpå deras knutar och hemlighetsfullt höll andan i solgasset.

Ty fastän det nu var mitt på dagen, dröjde tystnaden kvar i det starka solljuset, som gjorde en så sömnig. Den tycktes bara djupna och djupna, tills rösterna av de påstigande passagerarna ljödo så dovt avlägsna i ens öron, som komme de från ett annat land.

Elsa satte sig upp och gnuggade skamset ögonen. Hon förstod att hon slumrat till ett tag och kanske gått miste om mycket. Men antingen stodo de alltjämt kvar vid samma station eller också vid en alldeles likadan! tänkte hon. Samma tjocka herrar med stora överrockar och nackar i valkar över kragen stego upp i kupéerna bredvid. Och samma fina fruar, tjocka de också, med svarta kappor och hattar kommo kånkande på vackra bruna läderväskor, bredvid vilka t. o. m. moderns gula kappsäck, som Elsa hittills så högt beundrat, verkade gammal och tarvlig.

Elsa längtade efter att någon av främningarna skulle stiga upp i deras kupé. Dess glans hade vid detta laget hunnit blekna. Hon hade räknat de gula plankorna i väggarna så många gånger, att hon slutligen började räkna kvisthålen också.

Frukosten, som fastän den bara bestod av påbredda smörgåsar och hårdkokta ägg, smakade så underligt äventyrlig och främmande därför att, man o, salighet, fick äta den med fingrarna, höll på att ta slut. Det sista ägget skalades, den sista droppen tömdes ur vichyvattensflaskan, som gav mjölken en sådan trevlig mörkgrön färg. Men fortfarande var familjen Holm ensam i sin kupé.

— Ingen går väl dit där det är så mycket barn, brummade Emma Karlsson, trött på Elsas frågor. — Och förresten, sådana där fina herrar åker väl inte i tredje klass! fortsatte hon pekande på en mycket korpulent gammal herre, som just klättrade upp i kupén bredvid i téten för ett par betydligt yngre män, alla med vackra resväskor, burna av en vördnadsfull kusk i grönt livré. Men då den gamle herrn i samma minut vände på huvudet, så att hon såg en skymt av en valrossmustasch

och ett glimmande rödsprängt blått öga, gav hon till ett litet utrop och högg fru Holm i armen.

De viskade helt bleka till varandra med blickarna fästade vid den breda ryggen.

Men Elsa märkte ingenting, upptagen som hon var av att begrunda sin nya upptäckt: Alla kupéer voro då inte lika!

Inte underligt att detta faktum absorberade hela hennes uppmärksamhet. Den smärtsamma upptäckt: att inte alla äro lika, alla förr eller senare göra — men aldrig, förr än vi upptäcka att någon är över oss — den var i detta ögonblick inne för henne.

I Klarås hade arbetarbarnen lydigt fogat sig i att stå under Elsas befäl vid alla lekar hon nedlät sig att deltaga i. Det var inte ofta, ty enligt hennes privata mening fanns inte bättre lekar än dem man lekte ensam i sitt eget huvud med de intressanta och fogliga människorna ur någon bok. Men det hade i alla fall känts bra att veta att kamraterna funnits där, fogliga och förnöjsamma de också, när hon ville.

Varför just de skulle lyda henne och inte hon dem, hade hon aldrig tänkt på. Arbetarbarnen gjorde ju alltid som kamrerarbarnen ville, likaväl som hennes pappa tillsammans med prästen ju styrde hela orten. Aldrig frågade någon dem om orsaken varför just de bestämde och de andra lydde. Att de gjorde det var i bägge fallen svar nog.

Hennes pappa, ja! Säkert hade han rest i andra klass. Varför gjorde inte de det då?

— Seså, nu börjar hon med sitt välsignade frågande igen! suckade Emma Karlsson.

— Tyst, Elsa, mamma har huvudvärk, sade fru Holm.

De hade bägge till självförsvar slutit ögonen, där de sutto mitt emot varandra, med var sitt av de sovande pojknarnas huvuden i knät. — De kunde gärna sova? tänkte Elsa trotsigt, under tiden skulle hon ge sig ut och ta reda på — varför det fanns folk som voro finare än de!

Då disponent Göransson såg upp från kortleken han höll på att dela ut, mötte han ett par allvarliga, runda ögon, stinnt riktade på sig. De stirrade ett ögonblick på varandra med ömsesidigt misshag — Elsa, därför att hennes hjärta ännu var tungt och hett av förtrytelse över hur fint de hade det i andra klass — disponenten, emedan han aldrig tyckte sig ha sett ett fulare och löjligare barn än den lilla flickan. Där hon stod med armarna stretande ut från sidorna i den för trånga koftan och två hårda flåtor, stickande fram på bägge sidor om huvudet, liknade hon mest av allt ett litet buttert piggsvin, tyckte han.

— Hallå där — brummade han — detta är en rökkupé, ingen damkupé! Och glömde henne sedan omedelbart, ty spelet hade börjat.

Då det var slut såg han åter upp. Flic-

kan stod verkligen kvar, så stilla som om hon varit uppstoppad!

Disponent Göransson var annars ingen barnvän. Tvärtom hade han den åsikten att barn voro okynnesfän, som borde hållas på avstånd från alla civiliserade människor. Men just därför var det roligt att se ett så stillsamt exemplar av det besvärliga släktet. Och dessutom såg Elsa mycket trevligare ut nu. Hon log emot honom — hans anmärkning om damkupé, hade smickrat henne — och Elsas leende var det enda vackra hon hade.

— Jaså du står kvar, — brummade han, men hans små blåa ögon voro redan mycket blidare — så blida i själva verket, att Elsa fick mod att tillfredsställa sin varma längtan efter att känna hur det kändes att sitta i den röda sammetssoffan. O, så mjukt! Hon gled ned i den så djupt att hennes små ben stucko rakt ut och

— Arma varelses!

glasögonen gled ner över hennes näsa. Hon rättade på dem med förbindlig min.

— Min pappa tyckte också mycket om att spela kort! sade hon på det sirliga sätt hon föreställde sig att man använde i damkupéer. — Han åkte alltid i andra klass — tillade hon hastigt.

De fyra herrarna sågo litet osäkert på varandra. Hon var inte sorgklädd, den lilla, men varför då detta stadiga användande av förfluten tids verbform?

Eller kanske han varit död mycket länge?

— Du minns då din pappa mycket bra? frågade disponent Göransson. Inte för att den lustiga ungens pappa intresserade honom det bittersta. Men däremot gjorde ungen det. Han ångrade sig ögonblicket efter då han såg den lilla underläppen börja darra och ögonen blinka bakom brillorna.

Här, där hennes pappa suttit, tänkte hon förvirrat, här var det så mjukt, så varmt och behagligt mot därinne — i allt det hårda. Plötsligt gick det upp för henne — där i det hårda hade de varit, hennes mor och hon själv, pojkarna och Emma Karlsson ända sedan hennes pappa försvann. Och där skulle de nog få förbli, tänkte hon med en underlig, brådmogen rysning vid minnet av moderns hopplösa blick efter den sista glimten av deras hem.

— Du längtar visst litet efter din pappa — sade en av de yngre herrarna tanklöst deltagande.

Disponent Göransson gav honom en blick: Idiot! sade han. — Nu får du henne att lipa förstås!

Men Elsa steg oerhört i hans aktning, då hon i stället klarade strupen och rätade ut sin lilla rygg. — Damkupén! tänkte hon. Inte kunde man lipa som ett babybarn då folk trodde att man var en dam.

— Ja, svarade hon värdigt den unge mannen — Ni förstår — det är inte så lätt för oss fruntimmer att ensamma slå oss fram i världen. Mamma och jag...

Hon hejdade sig högröd. Hade hon sagt något dumt — varför skrattade de annars allihop? Nej, inte den tjockaste. Aldrig hade hon kunnat tro att hans små vredgade blå ögon så hastigt kunde klarna till av vänlighet, som då han nu vände dem ifrån de skrattande unga herrarna och till henne.

— Nej, nej min flicka lilla, sade han — mer till dem än till henne och de tystnade också genast helt generade. — Det ligger minsann en del i vad du säger. Det är inte lätt för fruntimmer att slå sig fram ensamma. Det borde vi karlar tänka på litet mer. — Vilket tydligen inte flickans pappa gjort, tänkte han för sig själv, den där fyren, som tyckte om att spela kort och åka andra klass! Vem han nu kunde ha varit?

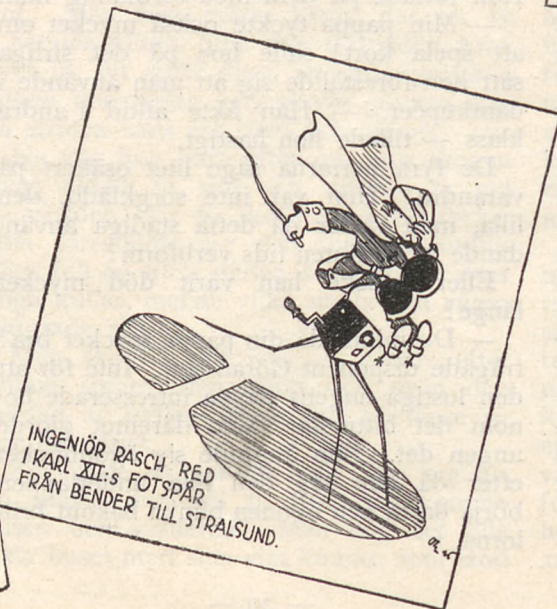
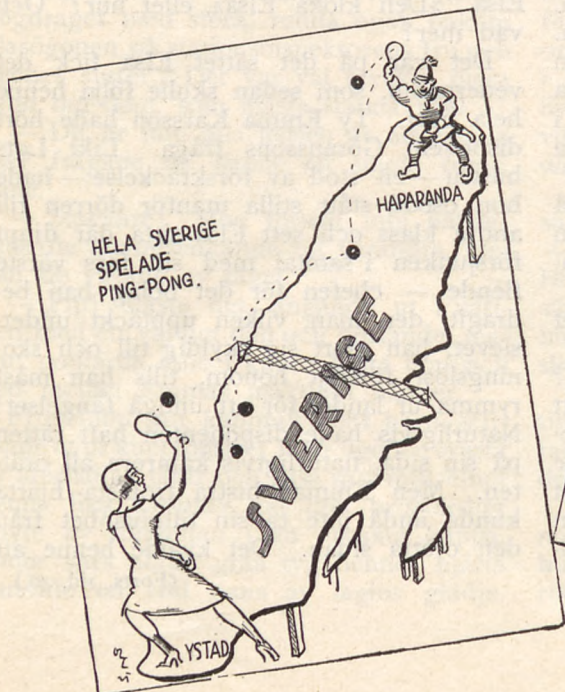
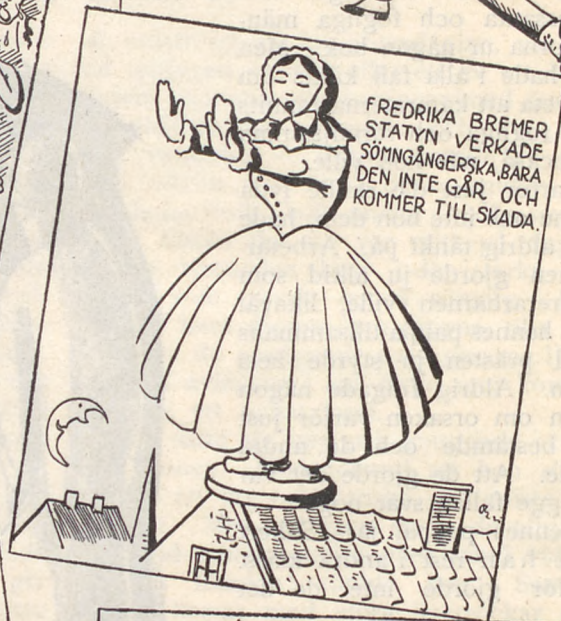
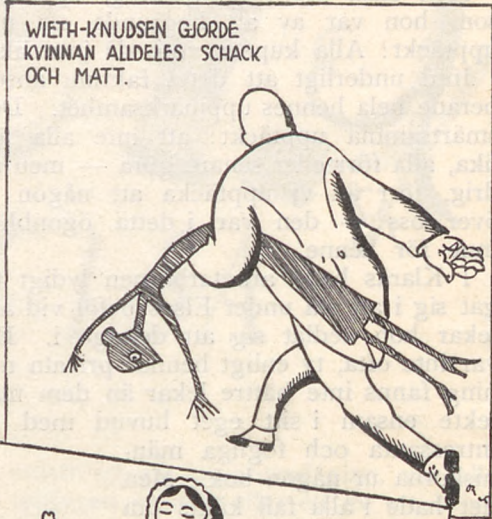
Vad heter du, stumpan min, frågade han plötsligt. — Jaså, Elsa. »Den kloka Elsa», eller hur? Och vad mer?

Det var på det sättet Elsa fick det vedernamn, som sedan skulle följa henne hela livet. Ty Emma Karlsson hade hört disponent Göranssons fråga. Likt Lots hustru — en stod av förskräckelse — hade hon osedd stått stilla utanför dörren till andra klass och sett Elsa sitta där djupt försjunken i samtal med sin fars värste fiende — chefen för det bolag han be dragit, den man, vilken upptäckt underslevet, han gjort sig skyldig till och skningslöst förföljt honom, tills han måst rymma ur landet för att undgå fängelset! Naturligtvis hade disponenten haft rätten på sin sida, naturligtvis kamrern all orätten. Men Emmas bistra trofasta hjärta kunde ändå inte ta sin tillgivenhet från den orätta sidan. Det kvalde henne att

(Forts. sid. 40.)

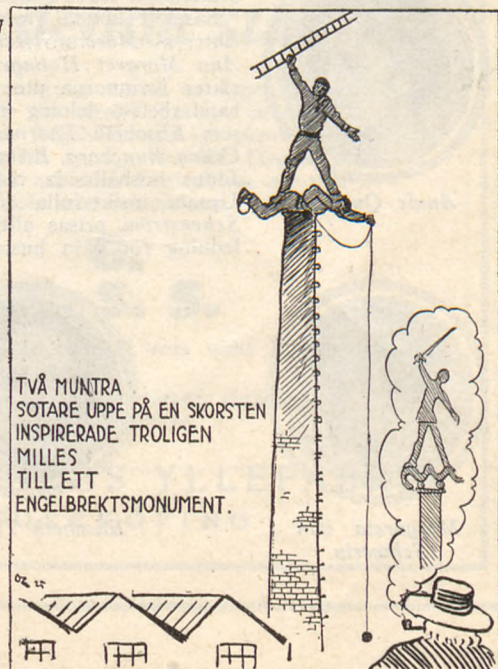
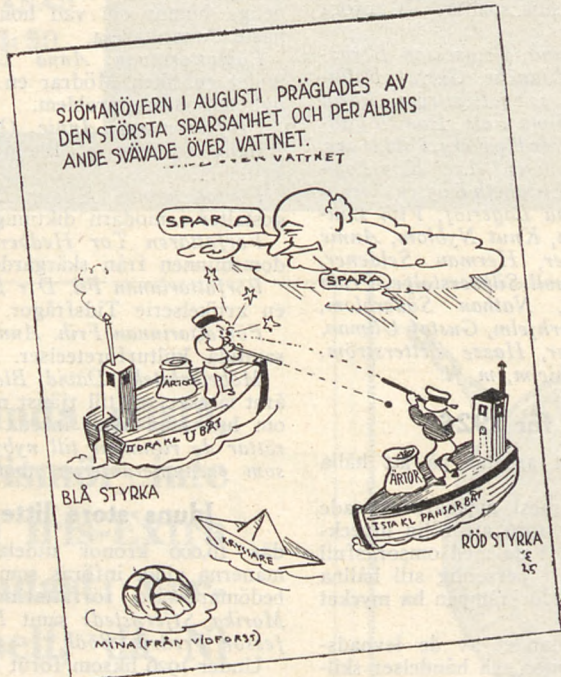
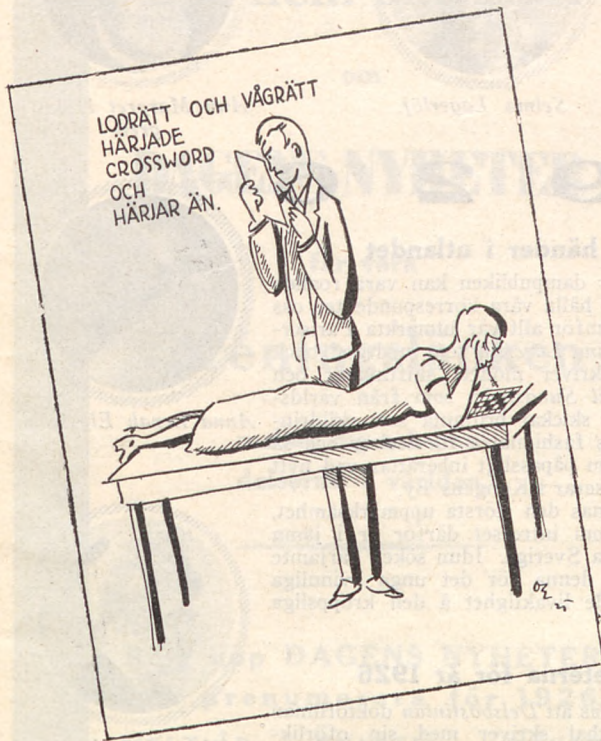
VAD HAR HÄNT 1925?

TYPER OCH HÄNDELSER FRÅN DET

E N R E V Y I B I L D E R

G Å N G N A Å R E T . Å V O S S I A N E L G S T R Ö M .

Lydia Wahlström.

Ellen Key.

Prins Wilhelm.

Selma Lagerlöf.

Ann Margret Holmgren

IDUN 1926

Ellen Cederström.

Marika Stjernstedt.

Tor Hedberg.

Bengt Aurelius.

Annie Quensel.

Margareta von Schwerin.

Ett nytt år stundar och för Idun är det i så måtto betydelsefullt att det avslutar ett fjärde årtionde av tidningens tillvaro och att således Idun året därefter kan fira sitt 40-års-jubileum.

Ålst av alla veckotidningar i sitt slag har Idun ålderns mogna erfarenhet men för övrigt den ungdomliga livaktighet som ju Iduns-äpplet lär förläna. Redan från sin första början fick Idun heders-titeln Damernas Egen och under ett snart 40-årigt målmedvetet arbete har tidningen också vetat att hävda sin rangställning som en illustrerad vecko-tidning för kvinnan och hemmet. Därför står Idun, all konkurrens till trots, än i denna dag i sin säkra och av ingen rubbade position som en den bildade medelklassens egen tidning, som ständigt strävar att ge sin läsekrets det bästa och mesta möjliga och att med bibehållande av sina gamla goda traditioner erbjuda en såväl i fråga om utstyrsel som innehåll modärn, elegant och på samma gång gedigen tidning. Att detta inte är tomma ord framgår bland annat genom ett studium av den stab på olika områden framstående medarbetare som Idun under 1925 haft glädjen se i sina spalter. Vi anföra här blott några namn:

Astrid Ahnfelt, Karl Asplund, Prinsessan Bernadotte, Elsa Beskow, Thore Blanche, Gustaf Bolinder, Anna Lenah Elgström, Ossian Elgström, Sigrid Elmblad, Albert Engström, Alma Falk, Daniel Fallström, Jane Gernandt-Claine, Tor Hedberg, Vivi Horn, Ellen Key, Hedda Key-Rasmussen, Axel Klinckowström, Oswald Kuylenstierna, Elisabeth Kuylenstierna-Wenster, Gurli Linder, Selma Lagerlöf, Vivi Laurent, Ellen Lundberg-Nyblom, Knut Nyblom, Annie Quensel, Maria Rieck-Müller, Herman Seldener, Ebba von Seth, Gunnar Mascoll Silfverstolpe, Frida Stenhoff, Julia Svedelius, Nathan Söderblom, Anna Söderblom, Alma Söderhjelm, Gustaf Ullman, Prins Wilhelm, Elin Wägner, Hasze Zetterström, Erik Zetterström, Dan Åkerhielm, m. fl.

Iduns program för 1926

visar att tidningen energiskt arbetar på att hålla uppe sin höga nivå.

Prins Wilhelm, Iduns väl mest uppmärksammade medarbetare fortsätter under 1926 att följa utvecklingen av vår sceniska konst, i de med omsorgsfull sakkunnighet framförda och i personlig stil hållna teaterkritiker vilka på båda sidor rampen ha mycket intresserade läsare.

Ellen Key fortsätter tecknandet av de levnadsminnen i vilka samtida personer och händelser skildras med levande åskådighet.

Ellen Cederström skriver sina underhållande minnen från en tid som flytt men som ändå ligger oss tillräckligt nära för att vi med intresse skola följa hennes skildring från en lysande period av vår dramatiska teaters historia.

Särskilt kunna framhållas Iduns litterära översikter av Marika Stjernstedt och Birger Mörner, av Ann Margret Holmgren förträffligt gjorda översikter Kvinnorna ute i världen, Iduns mode- och handarbets-avdelning med så utmärkta medarbetare som Elisabeth Thorman, Margareta von Schwerin, Celina Runeborg, Brita Lidbäck, och Elvira Harms. Iduns hushållssida redigerad av Gunilla-skolans i Upsala insiktsfulla föreståndarinna fröken Anna Schenström prisas alltjämt som den säkraste vägledning för våra husmödrar.

Elisabeth Thorman.

Ida Gavell-Blumenthal (Delsbostintan).

Anna Schenström.

Anna Levertin.

Vad som händer i utlandet

speciellt det som för dampubliken kan vara roande och nyttigt att höra, hålla våra korrespondenter oss underrättade om framför allt vår utmärkta Pariser-korrespondent fu Anna Levertin som med god blick och sakkunskap beskriver modets skiftningar och nyheter, vidare Eskil Sundström som från världsstaden vid Themsens skickar briljanta små skildringar av London-livets fashionabla företeelser och så Viggo Schiörring som påpassligt inberättar vad nytt och trevligt som passerar i Kongens By.

Kvinnlig idrott ägnas den största uppmärksamhet, naturligt nog eftersom intresset därför är i jämn stegring hos det unga Sverige. Idun söker därjämte underhålla och öka denna för det unga kvinnliga släktet hälsobringande livaktighet å den kroppsliga hägens område.

Bland nyheterna för år 1926

kan särskilt framhållas att Delsbostintan doktorinnan Ida Gavell-Blumenthal skriver med sin oförlikneliga humor om vad hon upplevat under sin senaste Amerikaresa.

Författarinnan Anna Lenah Elgström lämnar under rubriken Mödrar en svit artiklar om moderlighetens stora problem.

Professorkan Annie Quensel skriver en förträfflig artikelserie "Bland det modärna Rysslands kvinnor".

Författarinnan Hildur Dixelius skildrar kvinno-gestalter i modärn diktning.

Författaren Tor Hedberg delger en serie ungdomsminnen från skärgården.

Författarinnan Fil. D:r Lydia Wahlström skriver en artikelserie Tidsfrågor.

Författarinnan Frih. Annie Akerhielm skriver om samtida kulturföreteelser.

Möbelarkitekt David Blomberg står under hela året läsekretsens till tjänst med de bästa anvisningar om hur man skall inreda sitt hem; granskar och rättar de ritningar till nybyggen och nyinredningar som prenumeranterna sända in. — Vidare märkes

Iduns stora litterära pristävlan

där 10,000 kronor utdelas i pris för de bästa romanerna vilka införas som följetong i Idun. Prisbedömare äro författarinnorna Elin Wägner och Marika Stjernstedt samt Prins Wilhelm och Professor Fredrik Böök.

Under 1926 liksom förut erhålla alla Iduns helårs-prenumeranter gratis tidningens med färgomslag försedda och rikt illustrerade vår- sommar- och höst-nummer samt dessutom det stora charmant utstyrda julnumret.

Allt som allt kan sägas att Idun ämnar fortfarande liksom hittills vara familjen en god vän, underhållande, sakrik, undervisande, med gott humör och med uppriktigt uppsåt att utan braskande äthävor och sensationsjuktande reklam underhålla och föröka sina sedan 40 år förvärvade sympatier.

Alltså: sätt Eder till telefon och ring upp Stockholm Norr 1602, eller gå till Edert postkontor och prenumerera på IDUN som för helår kostar:

A-upplagan = Praktupplagan Kr. 17:—.

B-upplagan = Vanliga upplagan Kr. 15:—.

Prenumeration bör ske i god tid före jul om man vill ha sin IDUN i rätt tid på nyåret.

Anna Lenah Elgström.

Alma Söderhjelm.

Birger Mörner.

David Blomberg.

Hildur Dixelius.

Ditt hem blir glatt

om

DAGENS NYHETER

får vara

föreningslänken

mellan dig och händelserna i världen.

Ring upp DAGENS NYHETER
och prenumerera för 1926.

HELT ÅR	KVARTAL	MÅNAD
36:—	10:—	3:50

Jag vill ingalunda påstå,
att prima mejerismör inte
är lika bra som Iris-Extra
— jag frågar endast: var-
för betala dubbelt, då Ni
kan slippa ifrån
med hälften?

Har Ni råd
att icke försöka?

MUSTADS

delikata smörblandning

Iris Extra

är mejerismörets ende like

Grantz

Endast denna stämpel

i guld å var 3:dje meter av tyget lämnar
Eder garanti för att Ni får den äkta Göte-
borgs Kungl. Segelsällskaps blå cheviot, er-
känd för styrka, krympfrihet och färgäkthet.
Ni vinner på att noga kontrollera, att vim-
peln med bokstäverna

**G.
K. S. S.**

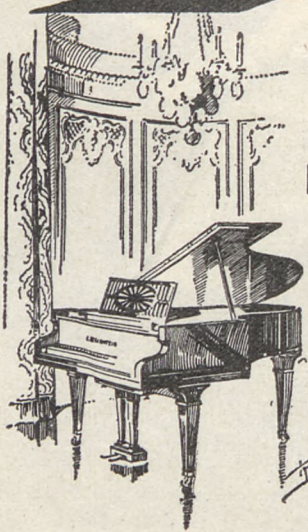
finnes i den stämpel, som visas Eder.

Erhålles hos alla välsorterade skräddare &
klädeshandlare.

A.-B. NYBORGS YLLEFABRIK
NORRKÖPING

Bechsteins

Flyglar

Aug. Hoffmanns
Pianomagasin
Malmskillnadsg.
25 B.

Jag anser de Bechsteinska instrumenten
som de skönaste och känsligaste instrument i
världen.

Richard Strauss.

Den intellektuellt vakna allmänhetens favorittidning

NYA DAGLIGT ALLEHANDA

har följande företrädren:

Alldeles färska nyheter.

Stockholmarna få i N. D. A. läsa samma dags viktigare händelser. Till de flesta orter i landsorten komma genom N. D. A. nyheterna 8—24 timmar tidigare än genom någon av Stockholms morgontidningar.

Nya synpunkter och friska uppslag

givas ständigt i N. D. A:s ledande artiklar, vilka omkring sig samla det politiska intresset från alla partier.

Dagens kulturella frågor

belysas allsidigt. Litteratur av docenten Olle Holmberg, litteraturhistorikern Nils Erdman, författarinnorna Annie Åkerhielm och Märta Edquist; teater av d:r Olof Rabenius, musik av kompositören W. Seymer, bildande konst av d:r Hans Wählin.

Framskjutna män ur alla klasser och partier

göra personliga uttalanden i N. D. A. vid bemerkelsedagar och andra tillfällen.

N. D. A:s nyheter från affärsvärlden

äro snabba, korrekta och värdefulla. Signaturen "Argentarius" artiklar i ekonomiska frågor äro inom affärsvärlden högt skattade för sin vederhäftighet och aktualitet.

N. D. A:s avdelning för kvinnan och hemmet

är den mest underhållande och lockar i hög grad även den manliga läsekretsen.

Friskhet och humor

äro utmärkande för hela framställningssättet i N. D. A., vars satiriska kåsörer med Bon Soir i spetsen äro de främsta i svenska pressen.

PRENUMERATIONSPRIS:

	Helt år	Halvt år	Kvartal
Stockholmsupplagan	Kr. 36:—	20:—	10:—
Nationaluppl. (end. i landsorten) „	15:—	8:—	4:25

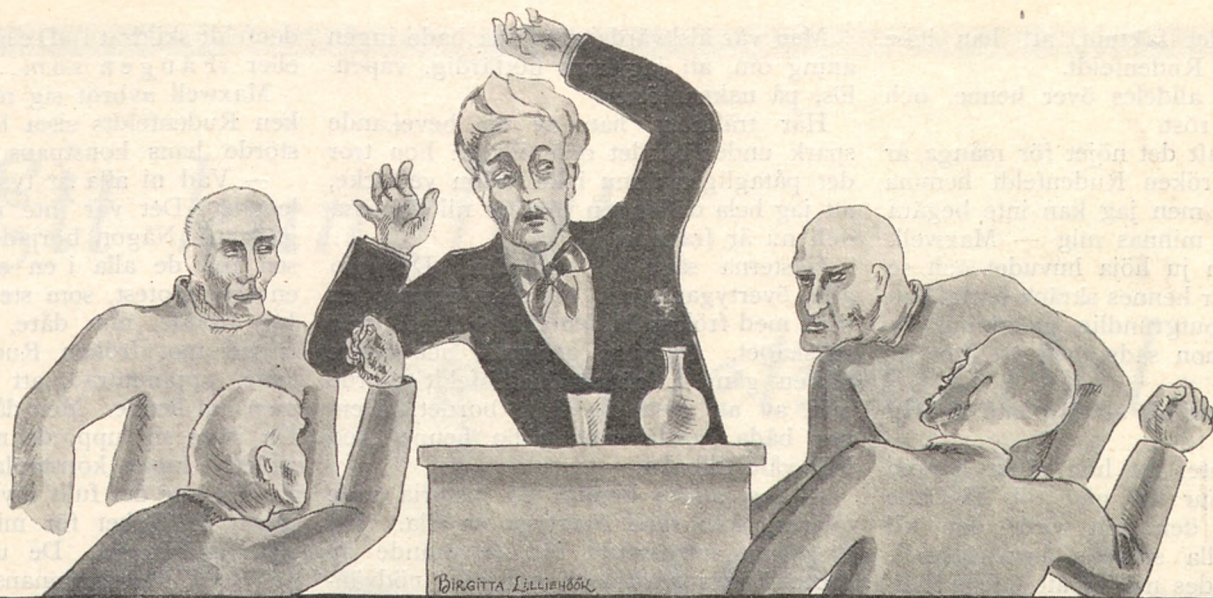
Läs
SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN
Malmö.
Sydsveriges största och förnämsta
Nyhets- och Annonstidning

Även

Damerna

läsa med nöje

Stockholms Dagblad

Ärkefiendens omvändelse. Av Elin Wägner.

FRÖKEN ANNE MARIE RUDENFELDT skulle varit en lycklig människa om det inte varit för kritikern Maxwell. Han hade icke gjort henne olycklig på det vanliga sättet genom trolöshet och kallsinne i kärlek. Men han hade, ansåg hon, bedragit henne på hennes plats i den svenska litteraturen.

Hon var populärare än flertalet av sina kolleger, och mycken blyg och eldig hyllning kom henne till del från trofasta läsare bland de stilla i landet. Men hon hörde liksom ändå aldrig till dem som räknades. Hon fick t. o. m. stå tillbaka för andra kvinnliga författare med långt mindre produktion och försäljning.

Under hela hennes författarbana hade han förföljt henne med hån och löje. Hennes böcker voro sentimentala och djupt lögnaktiga, hennes mystik billig, hon förfalskade och förfröknade verkligheten.

Bok efter bok bekämpade han med infernalisk skicklighet och hatfull skarpsyntet inför de svagaste punkterna.

Striden mot Anne Marie Rudenfeldt var för honom striden mot dålig konst och dålig moral. Han höjde sig till ett verkligt patos. Aldrig vore hans tonfall så lidelsefulla, som då han talade om den oäkta litteraturen, dess dimmiga, oredliga livsförklaring, dess falska tårar och suckar, som gävo upplagor och pengar åt den, som sålt sin själ.

För elaka människor betydde en ny bok av Rudenfeldt en stunds njutning, den då Maxwells pålitligt infama artikel kom.

Hon svarade aldrig direkt. Men hon framhärjade med sin ohyggliga genre, hon underströk den alltmer med åren, hon lät icke tala sig till tystnad. Fejden mellan dem var riksbekant. Den kunde betraktas som en rikssorg eller ett riksnöje men okunnig om den kunde ingen vara.

Det var därför en dundrande dumhet av teaterchefen Bookmans att bjuda dessa två på den snillemiddag, varmed de öppnade säsongen. Fröken Rudenfeldt hade kommit till huvudstaden från sin fäderneärvda gård i Uppsala för att överlägga med teaterchefen om dramatisering av sin sista, sin allra populäraste roman. Därför blev hon bjuden, men inte tänkte Bookman på några komplikationer, när

han sedan också inviterade sin vän Maxwell.

Nu var stunden inne då gästerna samlades. Ännu då han tog emot Rudenfeldt och placerade henne i salongen med den skådespelare, som skulle göra huvudrollen i hennes pjäs, levde Bookman blott i tanklöst välbehag över att stämningen föreföll så god och alla snillena så glada att träffas igen efter sommaren. Ja, man ska passa på genast i början, då blir det lyckat, tänkte han.

Då trädde Maxwell fram ur kapprummet in i hallen, mera Brandesliknande än någonsin med grått hår och kolsvarta ögonbryn över sina kisande men just nu vänliga ögon.

Det klack till i teaterchefens bröst. Han insåg blixtnabbt situationen, och drog sig av instinktiv feighet en aning tillbaka i kulissen under förevändning att visa en ny upplaga av Shakespeare för ett snilles häpna fru.

Hans hustru, som nu också tycktes vara på det klara med faran, störtade däremot fram mot Maxwell, kanske för att hejda honom, tills fröken Rudenfeldt hann fatta sig, kanske för att viska: var barmhärtig mot henne för min skull.

Mitt i det intressanta samtalet med premiäraktören erfor den sensibla fröken Rudenfeldt den plågsamma närvaron av ett fiendligt väsen. Hon såg hastigt upp och såg en skymt av ärkefienden själv, halvt dold av fru Bookmans rygg. Hon blev stel av förfäran och hörde inte ett av de ord, dem skådespelarens vackra stämman förmedlade. Hjärtats hårda hammarslag överröstade allt annat.

Hon hade icke kunnat ana, att det skulle vara så svårt att vara i rum med denne Maxwell. Hans förföljelse var hon ju van vid numera, hon hade slutat att läsa hans artiklar. Hennes vänner sade också: skratta åt Maxwell, tag honom inte tragiskt, han är monoman.

Men hon måtte skratta teoretiskt hur mycket som helst: Maxwells omdöme om henne hade blivit en del av hennes liv. I alla mörka stunder talade tvivlets ande till henne med Maxwells ord. Om hon velat, kunde hon ha sagt att han till hen-

nes olycka stod henne närmare än någon annan man i hennes manfattiga tillvaro.

När han nu för första gången på årtal kom i hennes personliga närhet fick hon svavelsmak i munnen. Halvkvävd sökte hon använda sin parfymerade lilla näsduk som gasmask.

Skådespelaren talade belevat vidare men märkte snart, att han måste sänka sin röst. Sorlet i salongen hade blivit märkbart lägre.

Maxwell såg hela tiden förbi värdinnan bort mot fröken Rudenfeldt, medan han småleende försäkrade, att han kommit vapenlös till hennes bjudning.

— Har du lämnat tungan hemma då, kära Max?

— Tror Margit mig om att vilja stinga fröken Rudenfeldt på Er bjudning, så skulle du inte ha bett mig komma, sade han förargad.

— Herre Gud, sade då fru Bookman, jag är ändå dummare än min man är feg. Nu har jag gaddat upp Max i stället för att beveka dig. Gå och hälsa och låt det gå fort. Ske Allahs vilja.

Maxwell gick rakt på sitt offer, som han alltid gjorde. Skådespelaren reste sig, kastade en tveksam blick bortåt sin chef, som om han väntat instruktion, då denna uteblev, drog han sig tillbaka i alla fall. Det satt i honom att vid en stor scen mellan huvudaktörerna måste andraplansfigurerna glida undan för att inte distrahera.

— Hon ser snäll och anspråkslös ut, alldeles som i Uppsala, tänkte Maxwell, men varför håller hon för mun och näsa?

Han hade, när han gick bort mot henne intet begrepp om hur skräckslagen hon var. Många pilar hade han skjutit mot henne, men levde hon inte, kanske, levde krytt, och förökade sina upplagor? Han trodde, att hon visste hur hon förödmjukat honom blott genom att gå från succés till succés.

Stackars Rudenfeldt kände sig som masken under den mäktiges fot. Hon anade intet om hur hon för honom representerade ett nederlag, drömde ej om att hon var det levande beviset på att han talade för döva öron. Han hade å sin sida haft ögonblick, då alla hans framgångar vo-

ro intet mot det faktum, att han icke lyckats förgöra Rudenfeldt.

Nu stod han alldeles över henne, och hon hörde hans röst.

— Jag har haft det nöjet för många år sen att träffa fröken Rudenfeldt hemma hos professors, men jag kan inte begära att fröken skall minnas mig — Maxwell.

Nu måste hon ju höja huvudet och se upp. Därmed var hennes skräck borta, hon kände sig av outgrundlig anledning ha övertaget, och hon sade med ett litet leende:

— Ni har lagat så, att jag inte kunnat glömma er.

Hon visste inte, att hon räckt honom handen. Men hur det gått till, så hade han fått fatt i den och förde den till sina läppar i alla snillens åsyn.

Värden nalkades nu för att delge Maxwell namnet på hans bordsdam.

— Får jag hoppas att det är fröken Rudenfeldt? sade kritikern ljudligt.

— Nej, henne har jag tagit för egen del, sade värden.

— Det är rätt åt mig, sade Maxwell med så löjligt äkta ton, att fröken Rudenfeldt råkade ut för ett skrattanfall, som aldrig höll på att ta slut.

— Skratta inte, sade bakom hennes rygg, Maxwell, jag kanske kunde haft något mycket angenämt att säga er.

Hon vände sig om med den mest häpna uppsyn han någonsin sett. Men bakom häppenheten låg den gamla skräcken, och hennes ögon bådo om misskund. Hon likasom alla andra i rummet trodde att han drev med henne.

Maxwell förde värdinnan till bordet, och det var han som skulle tacka för maten. Efter åtskilliga glas vin föreföll det honom helt naturligt att uttala öppet och inför alla det, som han först tänkt anförtro fröken Rudenfeldt mellan fyra ögon.

Nu skulle hon straffas för att hon hela middagen undvikit hans ögon och hans glas. Både värden och värdinnan hoppade till, när han började tala. Vad gick åt Maxwell, var han rörd av starka drycker?

— När jag kom in i detta hus, började han, kom värdinnan mot mig och bad mig lägga av mina vapen. Jag har så dåligt anseende som elak karl, att hon trodde jag skulle anfalla en dam här i sällskapet — en dam, som dock säkert skulle få många nitiska försvarare — jag förstår inte varför fröken Rudenfeldt ler så illusionsfritt åt detta antagande.

Men vår älskvärda värdinna hade ingen aning om, att jag kom botfärdig, vapenlös, på nakna fötter.

Här träffades han av en bevakande spark under bordet och tillade: hon tror det påtagligen ännu icke. Hon vet icke, att jag hela middagen vandrat till Canossa och nu är framme.

Gästerna sågo på varandra. De voro alla övertygade om att han öppnat en drift med fröken Rudenfeldt och med hela sällskapet. De voro generade och roade på en gång. Fröken Rudenfeldt gjorde min av att resa sig från bordet. Hennes båda bordsherrar höllo henne med milt våld tillbaka.

— Jag måste berätta en historia sade talaren, som skall övertyga er alla. Jag är djupt intresserad för närvarande av brottslingens psykologi, och ville nödvändigt komma i beröring med fångarna. Medan ni varit på era sommarnöjen har jag gått på Långholmen och hållit en serie föreläsningar i svensk litteratur.

Jag blev mycket snart själv gripnen av mitt auditorium. Det var så underligt att stå i fängelsekapellets talarstol och se in i dessa märkta och tillslutna ansikten. Jag gjorde allt för att de skulle roas och röras. Konstaplarna både skrattade och snöt sig, men om fångarnas intryck visste jag ingenting. Jag läste stolt och manlig och cynisk vers för dem. De rörde icke en min (men de somnade heller inte).

Under näst sista föreläsningen talte jag om nu levande medelålders författare. Jag berörde även fröken Rudenfeldt, och jag behöver inte upprepa här vad jag sade om henne. Men jag väddade till dessa män, som trängt ner till verklighetens botten, om det icke var löjligt och oförklarligt, att hennes skildringar lästes och fick stå oemotsagda. Om jag trott att herrarna varit de 25—öreshjältar, som fröken Ru-

Järnholmarn.

(Forts. fr. sid. 24.)

svikit de andra, oss, edra kamrater. Ni har gått ifrån för att få det lugnt och bra. Ni tjänar bara er själv och det är inte meningen med livet.

Lind log och svarade:

— Det är väl att jag en gång tänkt som ni. Nu har jag rent samvete och kan svara: jag är född att leva här, tyvärr upptäckte jag det senare än jag bort. Jag tjänar inte bara mig själv. Varje handsbredd odlad jord är mera värd än långa sträckor av edra gator, även om de äro lagda med finaste sten och asfalt. Efter mig komma människor, som ta mitt arbete i arv och föra det vidare. Så blir kedjan hel.

— Kanhända, sade Britt, men en sak vill jag veta: föraktar ni oss för att vi älska den kultur ni lämnat, för att vi

längta tillbaka till stenhögarna och allt det syndiga fördärvet bakom murarna? Ett ord och vi gå genast ned i kolsvarta mörkret och lägga oss ombord på de våta madrasserna.

— Förakta — jag har lärt mig att inte förakta någon människa. Innerst äro vi ju lika goda eller dåliga allesammans och ingen som kommer hit, behöver gå ut i kolsvarta mörkret och lägga sig på våta madrasser. Jag har en kammare, där är två bäddar och naturligtvis ligger ni där. I natt är ni hemma hos er, hos mig. Och naturligtvis stanna ni så länge ni själva vill. Under tiden kan vi nog finna en liten ö åt er också.

— Tack, sade Henkel, men i morgon, om stormen lagt sig, segla vi hem — min semester är slut.

Man bröt upp och så hjälptes man åt

denfeldt skildrat i »Den brutna bojan» eller »Fången som...»

Maxwell avbröt sig mitt i titeln på fröken Rudenfeldts sista bok. Inte ett ljud störde hans konstpaus.

— Vad ni alla är tysta, sade han småleende. Det var inte mina åhörare den gången. Någon började plötsligt mumla, sen föll de alla i en efter en, det blev en dov protest, som steg och sjönk igen. Jag trodde, min dåre, att protesten var riktad mot fröken Rudenfeldt och fortsatte, uppmuntrad, att fälla mina omdömen om henne. Men då skulle ni ha sett. De reste sig upp, de närmade sig talarstolen. Innan konstaplarna hunnit besinna sig, var det fullt myteri. Och det var ingen möjlighet för mig att missta mig på anledningen. De uppträdde till den angräpnade författarinnans försvar. Fröken Rudenfeldt — ni är hämnad. Sådana fruktansvärda okvädingsord, som dem jag fick uthärda för er skull, har ni ingen aning om.

— Kritikern hade funnit sina övermän! ropade Bookman exalterad, hurra, hurra!

— Jag tror de hade slitit mig i stycken om det icke varit för konstaplarna, sade Maxwell. I det ögonblicket förstod jag, att jag haft orätt. Litteratur, som kan utlösa sådana sensationer den har i sig hemlighetsfulla krafter, som jag måste böja mig för. Jag är glad att jag inte förmått utrota er. Ni kan vad jag inte kan: nå in till naiva människors hjärtan.

— En av de naiva ber att få dricka med fröken Rudenfeldt! ropade värden.

Alla höjde sina glas.

— Jag är icke en av de de naiva, sade Maxwell. Personligen begriper jag fortfarande inte ett ord av kråksången. Jag har läst om de av era böcker, som bibliotekarien på fängelset utpekade som mest girigt lästa. Det hjälpte ej. Men jag är oemotståndligt förlorad åt er personligen. Trettio bovar ville samfällt döda mig för er skull. De vägrade höra min sista föreläsning om de yngsta författarna. Jag ligger vid era fötter nu och alltid. Er skåll!

Alla sågo på fröken Rudenfeldt. Hon grät fritt och ogenerat över fångarna, hennes riddare, över den botfärdige Maxwell. Hon drack in hyllningens rökelse utan gasmask, utan att ana hur farlig den var.

— Sannerligen, snyftade hon, den här historien är lika omöjlig som om jag skrivit den själv!

att ordna i kammaren för natten. Lind önskade sina gäster god natt och gick tillbaka ut i storstugan. Där stod han en stund vid det öppna fönstret och lyssnade till nattvindens sus i tallarna. Hans öra, som under ensamheten därute lärt sig att förstå och bedöma vad det hörde, förstod strax att stormen bedarrat. På den mörka himlen över honom såg han stjärnorna lysa och gnistra och han tänkte: i morgon är det klart och vackert väder. De få en bra segling. Så tog han sakta med handen utanför fönsterposten, trevade sig försiktigt fram och kände slutligen något runt och mjukt. Han log: de växa, de äro snart färdiga, tomaterna, som han planterat på försök. Nästa år kanske det skulle gå med druvor. —

Han redde sig en bädd på den långa, gamla soffan, klädde av sig och gick till

(Forts. sid. 40.)

Ett kungligt skönhetsmedel

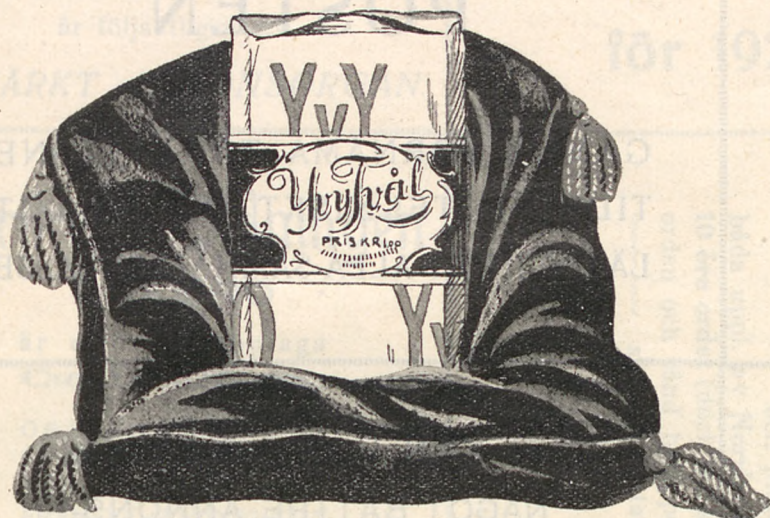
är

YvY-TVÅLEN

vars säregna sammansättning av rent vegetabiliska oljor och essenser gjort den oersättlig vid all rationell hudvård.

Pris 1 kr. pr styck.

AKTIEBOL. YVY-FABRIKEN
YSTAD

Hemmets trevnad

ökas genom

vackra och lämpliga
TAPETER

De bästa nyheterna av
SVENSKA KONSTNÄRER
och av utlandets främsta
tecknare tillverkas av

NORRKÖPINGS TAPETFABRIK
NORRKÖPING

Efterfråga detta fabrikat vid tapetköp

Hamrat Tenn

Tennsoldater
Tennsoldatsformar
Leksaker
Julgransprydnader

GAMLA TENNGJUTERIET
(f. d. A.-B. Santesson'ska) HAMNGATAN 34, STOCKHOLM

Är Ni Eder egen hår- frisörska?

Använder Ni West Electric Locknålar, erhåller Edert hår en bedärande vacker vägning. Allt vad Ni behöver göra är blott att fukta håret, rulla upp det på nålen, som sedan igenknäpps. Efter 10—15 minuter är hela proceduren färdig.

West Electric Locknålar fordra ingen värme eller elektrisk ström. De äro magnetiska. Vid dagligt bruk förlåna de Edert hår en sällsynt vacker, naturlig vägning — lika utmärkt formad som av någon hårfrisörska. Det förefinnes ingen risk att få håret bränt, brutet eller på annat sätt skadat, ty kanterna på locknålarna äro avrundade. Millioner damer öfver hela världen använda dessa nålar. Alla äro ense om att de äro de enklaste och behändigaste, som någonsin upfunnits. Skulle Ni ej bli nöjd, återsända vi pengarna.

Säljas i alla affärer.

Kr. 1:—

per karta om 4 stycken.

Både för långt och kort (bobbat eller shinglat) hår. Se till att Ni erhåller äkta West Electric Locknålar. Tag ej emot eftertapningar.

Avskilj kupongen nu!

Aktiebol. Gustaf Eneqvist, Vasagatan 15—17, Stockholm. Närsluter härmed Kr. 1:— för 1 karta om 4 st. West Electric Locknålar jämte instruktioner för begagnandet. Angiv om Ni önskar för långt eller kort hår. Skriv tydligt namn och adress på ett papper och vidfoga med en knappål denna kupong. I.

Har Ni något att sälja?

Vill Ni köpa något?

Söker Ni plats eller önskar Ni tjänare eller eljest vill komma i förbindelse med publiken i västra Sverige så annonsera i

GÖTEBORGS MORGONPOST

GÖTEBORGS STÖRSTA MORGONTIDNING

Spridd och läst överallt i de västsvenska länen

JÖNKÖPINGS-POSTEN

(GRUNDAD 1864)

DAGLIG LÄNSTIDNING FÖR JÖNKÖPINGS STAD OCH LÄN

LÄNETS ÄLDSTA, MEST SPRIDDA
OCH LÄSTA TIDNING SAMT MEST
ANLITADE ANNONSORGAN

VARANNANDAGSUPPLAGORNA

JÖNKÖPINGS LÄNS NYHETS- OCH ANNONSBLAD
FÖR MELLERSTA OCH SÖDRA
DELARNA AV LÄNET SAMT

SMÅLANDS-BLADET
FÖR ÖSTRA DELEN

UTKOMMA

TISDAGAR, TORSDAGAR OCH LÖRDAGAR

Vid annonsering i dessa tidningar samt halvveckoupplagan SVENSKA POSTEN, spridd över hela landet, och HUSKVARNA POSTEN — sammanlagt c:a 30,000 ex. — alla utgivna från samma officin, billiga gemensamhetspriser.

LÄMPLIGASTE ANNONSORGAN
FÖR LANDSKRONA MED OMNEJD

ÄR

**KORRESPONDENTEN
LANDSKRONA TIDNING**

GRUNDLAGD 1836

Den största tidningen det bästa annonsorganet

för nordvestra Skånes rika lands-
bygd och Helsingborgs stad är

HELSINGBORGS- POSTEN

GAMLA FÖRNÄMA TRADITIONER
TIDNINGSTEKNISKT UP TO DATE
LÄSES INOM ALLA SAMHÄLLSKLASSER

NI KAN ICKE ERHÅLLA
NAGOT BÄTTRE ANNONS-
ORGAN I NORRLAND!

SUNDSVALLS TIDNING

NORRA SVERIGES STÖRSTA OCH
MEST SPRIDDA TIDNING. LÄSES
INOM ALLA SAMHÄLLSKLASSER
DAGLIGA UPPLAGAN 13,500 EX.

BEGÄR ANNONSOFFERT

TIDNING FÖR FALU LÄN OCH STAD

DALARNES ENDA DAGLIGA TIDNING, ÄGER
JÄMN SPRIDNING ÖVER HELA LÄNET, FÖR-
NÄMLIGAST BLAND DEN MERA BURGNA OCH
KÖPSTARKA PUBLIKEN

FÖRDELAKTIGT ANNONSORGAN FÖR DALARNE

EN ANNONS I
GOTLANDS-POSTEN

öns enda frisinnade tidning,
träffar en stor, köpstark publik i
samtliga kommuner på Gotland.

GOTLANDS-POSTEN
är väl inarbetad sedan mer än
30 år tillbaka och har en jämn
spridning över hela ön.
GOTLANDS-POSTEN
är följaktligen ett

UTMÄRKT ANNONSORGAN.

Nerikes - Tidningen
ÖREBRO

är med sin upplaga
C:a 11,000 ex.

ÖREBRO LÄNS MEST
SPRIDDA TIDNING
OCH SÅLEDES LÄNETS
FRÄMSTA ANNONSORGAN

Alla närkingar böra läsa Nerikes Tid-
ningen och alla affärsmän och industriidkare
som vilja erhålla förbindelse med Nerikes befolk-
ning, annonsera i

Nerikes - Tidningen

Jämtar i övriga delar av landet
bibehåll kontakten med hembygden
genom att prenumerera på

JÄMTLANDS TIDNING

som innehåller allt nyhetsmaterial
av värde från de olika orterna i lä-
net. Utkommer i modernt, 6, 8 och
12-sidigt format.

Den som vill träffa den köpkraftiga
publiken av alla samhällsklasser bör
annonsera i

JÄMTLANDS TIDNING

PRENUMERATIONSPRIS:
Helår kr. 10.—. Halvår kr. 6.—. Kvartal kr. 3.50.

SÖRMLANDSPOSTEN

är Eskilstuna stads och jämväl länets
enda morgontidning med en jämn
spridning bland handels och indu-
striens folk. Vill Ni träffa Sörm-
lands köpstarka befolkning måste
Ni annonsera i

SÖRMLANDSPOSTEN

ESKILSTUNA
BEGÄR ANNONS OFFERT

GLÖM EJ

att

prenumerera

på

IDUN

för 1926!

PLATS-annonser (lediga platser
och platssökande) införas i
håda uppl. av **Norlandsposten**, Gelle för
10 öre ordet (dock minst kr. 1: 50). Räkna
orden och sänd beloppet i frimärken eller
skriv å postanvisning.

**HÄLSINGLANDS SÖDERHAMNS-
OCH
HÄRJEDALENS
KURIREN**

FÖRNÄMSTA ANNONSORGAN ÄR

LJUSDALS TIDNING

OCH

LJUSDALS POSTEN

Enda tidningar som tryckas och utgivas i Ljusdal.
Kontor för Härjedalen i Sveg.

VÄSTERVIKS-POSTEN

är Norra Kalmar läns enda mor-
gontidning och till följd därav
ortens bästa annonsorgan. Utkom-
mer även söndagar. Innan an-
nonsorder uppgöres för 1926 torde
herrar annonsörer göra klokt uti
att först infordra offert av oss.

VÄSTERVIKS-POSTEN

VÄSTERVIK

NYASTE
KRISTIANSTADSBLADET

KRISTIANSTADSBYGDENS
OJÄMFÖRLIGT MEST
SPRIDDA TIDNING

PRENUMERERA PÅ
ANNONSERA I

NYASTE
KRISTIANSTADSBLADET

Upsala Nya Tidning

Upsala stads och läns
mest spridda tidning

TOTALUPPLAGA
C:a 17,700 EX.

Glöm ej att annonsera i

Upsala Nya Tidning

**SÖDERHAMNS-
KURIREN**

NYHETS OCH AN-
NONSTIDNING FÖR
SÖDRA HÄLSINGLAND

HAR STOR OCH JÄMN SPRID-
NING BÅDE I STADEN OCH PÅ
LANDSBYGDEN OCH LÄSES
INOM ALLA SAMHÄLLSKLASSER

Den som vill nå den stora publiken
inom detta område annonserar därför i

SÖDERHAMNS - KURIREN

ÖRESUNDS-POSTEN

— HÄLSINGBORG —

är sedan gammalt känd för sitt gedigna
innehåll och sina snabba nyheter. Läses
av alla klasser och är mycket anlitad som
annonsorgan.

Annonsera!

sängs. Allt var tyst och stilla. Han hörde bara de lugna, jämna andetagerna från hundarna, som lågo kvar vid spisen, där kolen ännu glödde. — — —

Solen steg rätt upp ur havet och sprakade sin eld över de opalfärgade kobbarna längst ute vid horisonten. Britt hade tagit en promenad till stranden och betagen stod hon stilla vid vattenbrynet och såg på skådespelet framför sig: det blånande stora havet, där dyningen efter stormen ännu gick fram med långa, dragande vågor. Vinden tog i strandgräset och över hennes huvud kretsade de morgonvakna måsarna, skuro genom luften mellan holmen och Stor Sand och försvunno över skogen mot fjärden.

Henkel ordnade med kuttern, fick upp kläder och filter till tork på däck och gjorde allt i ordning till avfärden. Man hade nyss druckit en kopp te i stugan — Lind som i morgongryningen gett sig över till ön — hade ställt allt i ordning och tagit farväl.

Britt återvände upp i land, och då hon kom till den lilla ängen, där de gått i nattmörkret, stannade hon inför en ny syn: över ängen bredde sig en matta av blommande röd ljung, så stor och kraftig att hon aldrig sett dess make. Hon böjde sig ned, plockade en bukett och gick med den mot stugan. På berget mötte hon sin man och sade:

— Jag börjar tro, att han har rätt. Detta är Den underbara ön, alla öars ö. I dag vill jag stanna här för evigt.

Henkel log och svarade:

— Med den här vinden äro vi i stan på sex timmar.

Britt sprang in i stugan, fann ett stort glas, fyllde det med vatten och satte i det sina blommor. Hon ställde alltsammans på bordet, nickade och sade:

— Adjö, adjö! Mätte vi träffas snart igen! Och så var hon borta.

Kuttern gled sakta ut genom sundet, men då den kom om udden ut mot fjärden, tog vinden i seglen och med god fart gick man fram genom sjön.

Britt stod uppe på däck och såg ut över Järnholmen som alltmer gled bort akterut. Plötsligt blev hon alldeles stilla, tog fatt i masten och ropade:

— Den bedragaren! Den svindlaren! Han, Robinson! Se där!

Henkel reste sig ur sittrummet:

— Vad är det? Vad står på?

Britt pekade mot Järnholmen:

— Ser du inte där! På taket till hans sagoslott av trä och torv! Han har en antenn! En radioantenn! Han eremiten, som föraktade världen och gick ut i öken för sig själv. Han lurade oss.

Henkel pressade båten högre upp i vind och svarade leende:

— Javäl, men du ser ju att den är riktad mot himlen.

Men Britt hörde honom inte. Hon hade vänt ryggen både mot honom och Järnholmen.

HASSE Z.

Den kloka Elsa.

(Forts. fr. sid. 29.)

se den där hårde, obarmhärtige domaren sitta där med det olycksaliga barnets hand i sin, lyssnande till de förtroenden hon gav honom med sin ljudliga och distinkta stämma. När som helst kunde han ju fråga vad hon hette och då så...

Se så, där kom det. Emmas knän veko sig under henne. Elsa, den kloka Elsa — jo, vackert klok! Men kanske ändå...

Ty Elsa besvarade inte genast hans fråga; i stället såg Emma henne kravla sig ned ur soffan och gå mot dörren. —

— Så hette hon i sagan! sade hon indignerat över sin axel. — Men hon var inte klok alls. Hon var dum! Hon försvann, efterlämnande en imponerad tystnad bland dem därinne.

Utanför nappade Emma Karlsson upp henne i sin famn. — Välsignade barn, mumlade hon, så väl att du gick då du gjorde; tänk om den där gubben fått veta vad du hette och var din pappa är!

— Varför? — Ack, stackare! — och Emma den stadiga, buttra Emma brast i högljudd gråt. — — —

De gula plankorna igen — 65 på tvären, 910 på längden över hela kupén, ägg och smörgåsar igen, skog och åter skog — klockan blev mer och mer, ständigt nya människor stego på vid de små röda stationerna. Men ingenting intresserade längre den lilla flickan, som satt uppkrupen i ena fönsterhörnet med ena benet under sig och näsan tryckt mot rutan. Inte ens när skogen slutligen försvann och slätten kom — ett lapptäcke av gula och gröna marker, där ett och annat nyplöjt fält satte in sin djupa, purpursvarta fläck i de mjukt disiga tonerna — såg hon det riktigt. Pilalléerna marschade förbi henne, likt glesa leder av jättesoldater, hit och dit över slätten. Väderkvarnarna svängde hastigt sina svarta vingor mot den blå himlen. På avstånd började en smal silverstrimma sticka upp. — Havet sade Emma att det var. Med stora, torra undrande ögon stirrade hon ut över alltsammans utan att se det. I hennes öron ljöd rälsskarvarnas och hjulens rassel med en enda melodi, två ständigt upprepade ord: Ta fatt! Ta fatt! sjöngo de. Och det var hennes pappa de ropade det efter, hennes pappa som jagades över all världen — av den där stygge gubben hon tagit i hand.

Hon såg ned på sin lilla näve och knöt den ofrivilligt. Att hon gjort det, att hon inte begripit det förr — då alla började titta på dem med de där underliga blickarna, vilka tyst sade detsamma som stationsinspektorens fru sagt högt.

— Arma varelsor!

Det var alltså vad de voro...

Hon knöt ändå hårdare sin barnahand. Ja, men de fingo inte säga det. Det skulle hon minsann bli man för! Underligt tröstande dök det upp i hennes sinne — yttrandet den stygge gubben fällt — fastän han i alla fall sett snäll ut just då: »För ett sådant klokt litet fruntimmer som du är det nog litet lättare ändå.»

Silentium.

*Var still när en drömmare drömmer,
var tyst vid en sångares sång,
att drömmarn ej synerna glömmar,
att sångarn ej tystar sin sång.*

*De äro förmer än vi alla,
ty drömmen är själarnas skatt,
och sånger i hjärtana falla
som stjärnskott i vintermörk natt...*

ERNST ROOS.

Från sin egen näve över till moderns ansikte gick hennes blick — en brådmogen, vemodig blick, varur all barnslighet för alltid tycktes flydd. Och så var det också. Ty med andra ögon skulle hon aldrig sedan komma att se på det bleka, fanatiska ansikte Helena Holm hade, dess envisa mun och veka haka. Det var inget »klokt och förnuftigt fruntimmers» ansikte, ingen av dem »det var lättare för».

Hjälp skulle hon komma att behöva kände Elsa på ett sällsamt undermedvetet profetiskt sätt.

Men också få den! Hon knöt händerna igen i sitt lilla livs första, medvetna föresats. Av mig! sade hon sig energiskt. Av den kloka Elsa!

Hon spratt upp. Den, som kallat henne så, stack in sitt gamla borstiga, vita huvud genom fönstret bredvid henne. Han hade stigit av tåget och stod där bland alla sina fina resväskor, bred och myndig, men med ett halvt förläget leende, på sitt tjocka, röda rynkiga ansikte, då den lilla flickan buttert vände bort ögonen och inte låtsades se honom. Hans röst kunde hon dock inte komma ifrån. Den gick över barnets huvud bort till modern, där denna vit och darrande rest sig.

— Det är en präktig flicka fru Holm har där, — hörde Elsa. — Jag tror ni kommer att få glädje av henne.

— I synnerhet om ni inte är dum och sätter henne upp emot mig. (Ty Elsa hade högljutt fnyst till.) Jag tycker om henne, ta mig tusan gör jag inte det! — hennes sätt att säga mig mitt upp i ansiktet, att man skulle tänka på hur svårt ni fruntimmer ha det!

Han log överljutt, men blev genast allvarlig igen, då han såg det hjälplösa vita ansiktet böja sig därinne. Han räckte in sin stora bruna näve genom fönstret och fattade fru Holms gensträviga hand.

— Hon hade rätt, mumlade han — rättare än hon visste — eller hur? Den vi båda just nu tänka på, brydde sig inte tillräckligt om just den saken. Men inte heller jag gjorde det! Fast, sade han litet högre, med sina glimmande, vredgat goda ögon på Elsas böjda huvud — det kan nog hjälpas!

Och ni sänder tösen till mig när jag skickar efter henne!

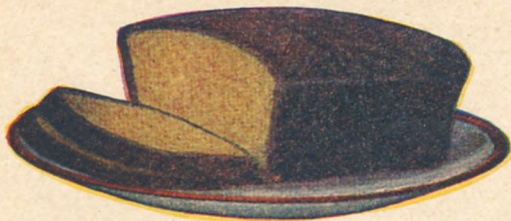
Det sista skrek han efter tåget, överröstande dess rassel med sin mäktiga bas.

Fru Holm lutade sig överväldigad tillbaka i sitt hörn, svagt böjande sitt huvud som svar på hans viftande hatt. — Att Elsa... viskade hon för sig själv — att Elsa... Av häpnad tycktes hon oförmögen att göra annat än stirra på sin lilla dotter.

I motsatta hörnet hade Emma Karlsson plockat upp den lilla flickan i sitt knä, hur mycket Elsa än stred emot denna för en 12-åring värdighet förnedrande ställning. — Ah, Elsa! sade Emma Karlsson, strålande av stolthet och glädje. Hon vet mer än frun tror — hon förstår en hel del hon — den kloka Elsa!

Det rågade måttet. Purpurröd av vrede arbetade Elsa sig äntligen loss. — Nu går jag in i damkupén — sade hon värdigt.

ANNA LENA ELGSTRÖM.

Rumford Sockerkaka.

150 gr. mjöl blandas med 2 tsk. Rumford bakpulver. 4 ägg, 250 gr. socker och ½ rivet citronskal vispas i en kvart, varefter mjölblandningen iröres. Smeten hälls i en väl smord och bröad form och gräddas ½ timme.

Några goda, ovanliga bakverk.

Rumford Korintmuffins.

150 gr. smör röres pösigt med 2 dcl. socker och 2 ägg. ½ rivet citronskal tillsättes jämte 250 gr. mjöl, siktat med 2 tsk. Rumford bakpulver. 1½ dcl. gräddmjölk iröres och sist 1 kaffekopp väl sköljda och torkade korinter, doftade med 1-2 tsk. mjöl. Bakas i smorda och mjölade formar.

Rumford Munkringar.

6 dcl. mjöl siktas med 2 tsk. Rumford bakpulver och ¼ tsk. salt. 2 ägg, 1½ dcl. socker och ¼ riven muskotnöt vispas, varefter mjölblandningen tillsättes jämte 2 dcl. gräddmjölk och 2 msk. smält smör. Degen rullas till fingertjocka längder, som formas till kransar och kokas i het flötyr.

"I år skall jag försöka några nya bakrecept till julbordet", sade en ung husmor häromdagen. Med en burk Rumford bakpulver och Fru Ida Högstedts receptbok till Ert förfogande kan Ni göra som hon. De här avbildade bakverken äro alla ovanligt goda och lättbakade. Och med Rumford lyckas man ju alltid! Er handlande skaffar Er receptboken.

Rumford Fruktbullar.

¾ l. mjöl siktas med 4 tsk. Rumford bakpulver, 1 tsk. socker och ½ tsk. salt, 2 msk. kallt smör iblandas, varefter 3½ dcl. mjölk tillsättes. Degen utkavlas till 1 cm:s tjocklek, varav runda kakor uttagas och sätts på smord plåt. Penslas med mjölk eller vatten och gräddas genast i varm ugn.

RUMFORD

"det hälsosamma bakpulvret"

Tampus
 MARKNADENS FÖRNÄMSTA
 DAMMSUGARE
 BEGÄR DEMONSTRATION HOS NÄRMASTE FIRMA INOM BRANSCHEN

AEG

Gyllenhammars HAVREGRYN

